

Sosyal haklara ilişkin bilgiler

Kanser hastalığı olan bir çocuğa sahip aileler için

Deutsche
Kinder
KREBS
STIFTUNG

İçindekiler

Künye.....	4
Sevgili Anneler ve Babalar, ...	5
Sosyal Güvenlik Kanununa (SGB) kısa bakış	6
Bir bakışta sosyal hakların sağladığı olanaklar	10
I. Bakım sigortası (SGB XI).....	12
1. Raporlama enstrümanının modülleri	13
2. Bağımsızlığın değerlendirilmesi	16
3. Bakım dereceleri.....	17
4. Koşullar ve yardımlar	20
5. Engellilik durumunda bakım	23
6. Bakıcıların sosyal güvencesi	24
7. Meslek ve bakım	24
8. Bakıma muhtaç kişinin desteklenmesi için bakım danışmanlığı.....	25
9. Raporlama uygulaması kapsamındaki öneriler.....	26
II. Yasal sağlık sigortalarının sağladığı yardımlar (SGB V).....	28
1. Katkı payları ve yükümlülük limitleri	28
2. Yol masrafları (§ 60 SGB V).....	30
3. Bir çocuğun hastalığı nedeniyle çalışma muafiyeti ve hastalık parası ödemesi (Çocuk bakımı hastalık parası § 45 SGB V)	32
4. Refakatçinin alınması (§ 11 SGB V).....	33
5. Ev işleri yardımcısı (§ 38 SGB V)	34
6. Evde hasta bakımı (§ 37 SGB V)	35
7. Sosyomedikal tedavi sonrası yardımlar (§ 43 2. fıkra SGB V)	35
8. Bir bakışta katkı payları	36
III. Ağır engelliliği bulunan kişilerin katılımına ilişkin özel düzenlemeler (SGB IX).....	38
1. Ağır engelli kimliği.....	39
2. Vergi indirimleri.....	43
3. Erken destekleme	44
4. Meslek eğitiminde ve iş hayatında haklar ve yardımlar	44

IV. Diğer sosyal yardımlar	48
1. İş arayanlar için temel güvence (SGB II).....	48
2. Sosyal yardımın sağladığı yardımlar (SGB XII)	49
3. Konut yardımı.....	52
4. Çocuk parası.....	52
V. Çocuklar, gençler ve aileler için ardıl destekler	54
1. Aile odaklı rehabilitasyon	55
2. Gençler ve genç yetişkinler için rehabilitasyon tedbirleri.....	56
VI. Göçmenlik geçmişi olan kişiler için notlar	58
1. İkamet iznine ilişkin yasal düzenlemeler	59
2. AB vatandaşları	60
3. İltica talebinde bulunanlar / Mülteciler	60
VII. Hastane okulu, evde eğitim, dijital katılım	62
1. Hastanede ders	62
2. Evde ders.....	63
3. Derse dijital katılım	63
4. Dezavantaj dengelemesi	63
5. Destekleme dersleri	63
VIII. Parasal yardımlar	64
1. Alman Lösemi Araştırma Derneği, çatı örgütü sosyal fonları	64
2. Alman Kanser Yardım Derneği Zor Durum Fonu	65
3. Eyaletlerin kanser dernekleri	65
4. Kanser hastalığı olan çocuklar için destek dernekleri ve aile grupları	65
Adresler ve diğer bilgiler	66
Önemli organizasyonlar.....	66
Kabul görmüş rehabilitasyon klinikleri.....	67
Bilgilendirici internet siteleri	68

Künye

Deutsche Kinderkrebsstiftung (Alman Kanser Vakfı)

Adenauerallee 134

53113 Bonn

Tel. 0 228/688 460

Faks 0 228/6 884 644

info@kinderkrebsstiftung.de

www.kinderkrebsstiftung.de

Bu basımın tüm hakları, kısmen dahi olsa özellikle gazete ve dergilerdeki tıpkı basımların, kamuya açık sunumların, radyo ve televizyonlardaki yayınların hakları saklıdır.

Mizanpaj: BLICKFANG Grafikstudio

Resimler: Shutterstock, Adobe Stock

25. revize edilmiş ve güncelleştirilmiş sürüm 2021

Not:

İşbu broşürde kolay okunabilirlik nedeniyle, eril, dişil veya cinsiyetsiz yazım şekli kullanılmıştır. Bu sadece yazmanın/okumanın basitleştirilmesidir. Eril, dişil veya cinsiyetsiz yazım şeklinde her seferinde tüm cinsiyetlere ait kişiler kastedilmektedir.

Sevgili Anneler ve Babalar,

çocuğunuzun hastalığı sizi çok çeşitli sorunlarla karşı karşıya bırakacaktır. Cesaretinizi kaybetmeyin ve yasa koyucu tarafından sosyal haklar kapsamında size sunulan olanaklardan zamanında faydalanmak konusunda açık olun. Belki de aklınızdan şunlar geçiyordur: Tüm bunlar çocuğumun sağlığını geri getirmeyecek; veya yeterince derdim var zaten, bir de bu tür idari işlemlerle uğraşacak halim yok. Bu nedenle hastanenizdeki sosyal hizmetler birimiyle görüşmelisiniz, onlar size olabildiğince yardımcı olacaklardır. Önümüzdeki dönemde sürekli hastaneye gidiş gelişleriniz ve/veya iki konutun masrafı, kardeşlerin bakımı vs. nedenleriyle çok sayıda olağan dışı ve aynı zamanda mali zorluklarla başa çıkmanız gerekeceğini de dikkate alın. Yakın zamanda sağlık alanında çok sayıda yasal değişiklikler gerçekleşmiştir. Bunları takip etmek zorlayıcı olabilir. Buna ilave olarak sizi sosyal haklarınıza ilişkin yardım olanakları hakkında da bilgilendirmek istiyoruz.

➔ Sosyal Güvenlik Kanununa (SGB) kısa bakış

Sosyal hukukumuzun ana fikri, insanların yasalar önünde eşit muamele görmesi ve ayrıca muhtaç olanların desteklenmesidir. Sosyal yardımlar ve sağlık hizmetleri ve bunların şartları "Sosyal Güvenlik Kanunu" (SGB) içerisinde bir araya getirilmiştir:

- I. Kitap Genel kısım
- II. Kitap İş arayanlar için temel güvenlik
- III. Kitap Çalışmanın desteklenmesi
- IV. Kitap Sosyal sigorta için ortak hükümler
- V. Kitap Yasal Sosyal Güvenlik Sigortası
- VI. Kitap Yasal Emeklilik Sigortası
- VII. Kitap Yasal Kaza Sigortası
- VIII. Kitap Çocuklara ve Gençlere Yönelik Yardımlar
- IX. Kitap Engelli kişilerin rehabilitasyonu ve katkı payları
- X. Kitap Sosyal Yönetim Prosedürleri ve Sosyal Verilerin Korunması
- XI. Kitap Sosyal Bakım Sigortası
- XII. Kitap Sosyal Yardım

Esaslar SGB I § 1 içerisinde belgelenmiştir:

1 Sosyal Güvenlik Kanununun görevleri

1. Sosyal Güvenlik Kanunu hükümleri, sosyal adaletin ve sosyal güvencenin sağlanması için sosyal ve eğitim yardımları dahil sosyal yardımları düzenlemektedir. Aşağıdaki hususlara katkı sağlaması hedeflenmektedir:

- insanca yaşamı güvence altına almak
- özellikle gençler için kişiliğin serbestçe gelişimi için eşit şartlar sağlamak
- aileyi korumak ve desteklemek
- serbest şekilde seçilen çalışma faaliyeti ile geçimi sağlama olanağı sunmak ve
- hayatın sunduğu özel zorlukları, aynı zamanda kişiye kendi kendine yardım etmesi için destek sağlanarak karşılamak ve dengelemek.

2. Sosyal Güvenlik Kanununun (SGB) sağladığı haklar aynı zamanda 1. fıkrada belirtilen görevlerin yerine getirilebilmesi için gerekli olan sosyal hizmetlerin ve kurumların zamanında ve yeterli ölçüde mevcut olmasına katkı sağlayacaktır.

Sosyal yardımlar konusunda §§ 11-15 (SGB I) bilgi vermektedir:

§ 11 Yardım türleri

Sosyal hizmetlerin konusu, bu kanunda yer alan hizmet, ayni ve para yardımlarıdır (sosyal yardımlar). Kişisel ve eğitim yardımları hizmetler kapsamındadır.

§ 12 Yardım kurumları

Sosyal yardımlardan §§ 18 ila 29 içerisinde belirtilen kurumlar, kuruluşlar ve resmi daireler (yardım kurumları) sorumludur. Bunların sorumluluk alanlarının sınırları bu kanunun özel bölümünde yer almaktadır.

§ 13 Aydınlatma

Yardım kuruluşları, bunların dernekleri ve bu kanunda adı geçen kamu hukukuna tabi birlikler, sorumluluk alanları kapsamında kamuyu bu kanun çerçevesinde söz konusu olan hakları ve yükümlülükleri hakkında bilgilendirmekle yükümlüdür.

§ 14 Danışmanlık

Herkes bu kanun çerçevesinde söz konusu olan hakları ve yükümlülükleri hakkında danışmanlık alma hakkına sahiptir. Bu hakların nezdinde geçerli kılınacağı veya yükümlülüklerin yerine getireceği yardım kuruluşları bu danışmanlık hizmetini vermekle yükümlüdür.

§ 15 Bilgi verme

1. Eyalet hukuku uyarınca sorumlu birimler, yasal sağlık sigortası kurumları ve sosyal bakım sigortası kurumları, bu kanunda yer alan tüm sosyal konularda bilgi vermekle yükümlüdür.

2. Bilgi verme yükümlülüğü, sosyal yardımlardan sorumlu yardım kuruluşlarının belirtilmesi ve ayrıca bilgilendirme talep eden kişi için önemli olabilecek ve bilgilendirme biriminin yanıtlayabileceği konuya ve hukuka ilişkin tüm hususları kapsar.

3. Bilgilendirme birimleri, tek bir birim tarafından olabildiğince kapsamlı bir bilgilendirme sağlayabilme hedefine yönelik olarak kendi aralarında ve başka yardım kuruluşları ile iş birliğine gitmekle yükümlüdür.

Önemli bilgi

Tüm sosyal yardımlar ancak müracaat edilmesi üzerine sağlanabilir. Bu nedenle olabildiğince erken bir zamanda müracaatta bulunmak önemlidir, çünkü sonradan yardım talebinde bulunmak – bazı istisnai durumlar hariç – mümkün değildir. Müracaat yazılı veya sözlü olarak gerçekleştirilebilir. Yazılı müracaat için duruma göre mevcut basılı formlar kullanılabilir veya "gayri resmi" olarak müracaatta bulunulabilir. Çoğu durumda hazır basılı formları kullanmak daha mantıklıdır, çünkü burada yardımın sağlanması aşamasında gerçekleştirilecek kontroller için gerekli tüm veriler sorulmaktadır.

Müracaatta bulunan kişi kendi durumu hakkında bilgi vermekle yükümlüdür, çünkü müracaatta bulunulan yardımlar onun kişisel durumunu esas almaktadır. Buna, yaşam koşullarındaki olası değişiklikleri yardım aldığı kuruma kendiliğinden bildirmesi de dahildir. Destekleyici yardımların kapsamının buna bağlı olarak değişmesi olasılığı söz konusudur. Bu yükümlülüğe uymaması durumunda, olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalması mümkündür.

Müracaat, ilgili memur tarafından yazılı veya sözlü olarak yanıtlanacaktır. Müracaat sahibinin sözlü yanıtından memnun kalmaması durumunda, yanıtı yazılı olarak talep edebilir.

Müracaat sahibi yanlış karar verildiğini düşünüyor, yani talebinin hiç karşılanmadığını veya eksik karşılandığını düşünüyor, itiraz edebilir. İtiraz mühleti yazılı bildirimlerde "Yasal haklar" kısmında belirtilir ve genelde dört haftadır. Bildirimde yasal haklar yer almıyorsa veya hatalı şekilde yer alıyorsa, itiraz mühleti bir yıla uzar (§§ 36 ve 62 SGB X, § 66 Sosyal Mahkemeler Kanunu (SGG) ile bağlantılı olarak). Bu mühletin aşılması durumunda bildirimde bulunan karar geçerlidir. Böyle durumlarda yeniden müracaatta bulunulabilir, ancak burada geçen süre dikkate alınmaz. Şayet itiraz üzerine yapılan bildirim de doğru olmadığı görüşündeyseniz, Sosyal Mahkeme nezdinde dava açılabilir.

Müracaatta bulunanlar sıklıkla örn. tıbbi veya mesleki rehabilitasyon için katkı payları için yardımlardan (§ 5 SGB IX) hangi rehabilitasyon kurumunun sorumlu olduğunu bilememektedir. Kanuna göre (§ 14 SGB IX) yardımın talep edildiği rehabilitasyon kurumu (Emeklilik sigortası, İş kurumu, Sağlık sigortası vs.), mevcut yardım hükümlerine göre müracaatta bulunulan yardımı sağlamaktan sorumlu olup olmadığını 14 gün içerisinde bildirmekle yükümlüdür. Buna ilişkin ilave bilgiler aynı zamanda Federal Rehabilitasyon Çalışma Grubunun Reha süreci ortak önerileri içerisinde de yer alır (www.bar-frankfurt.de).

Gizlilik politikası: Resmi kurumlara yapılan tüm bildirimler gizlilik kapsamında ele alınır ve bilgi güvenliği esaslarına tabidir.

➔ Bir bakışta sosyal hakların sağladığı olanaklar

Ağır engelli kimlik belgesi § 69 5. fıkra SGB IX
Şehir veya bölge idaresi

Erken müdahale § 30 SGB IX
Sosyal ve Sağlık Daireleri

Vergi indirimleri

Vergi Dairesi

1. Bedensel engelliler için götürü tutar § 33b EStG
2. Olağan dışı yükler § 33 EStG
3. Taşıt giderleri için götürü tutar § 33 EStG
4. Bakım için götürü tutar § 33b 6. fıkra EStG
5. Ev işleri yardımcısının çalıştırılması durumunda muafiyet tutarı § 33a 3. fıkra EStG
6. Taşıtlar vergisi muafiyeti § 3a KraftStG

Sağlık sigortası yardımları (SGB V)

Sağlık sigortası

1. Yol giderlerinin karşılanması § 60 SGB V
2. Ev işleri yardımcısı § 38 SGB V
3. Evde hasta bakımı § 37 SGB V
4. Tedavi ve yardımcı araçlar §§ 32, 33 SGB V
5. Yatarak rehabilitasyon tedbirleri § 40 SGB V / ayrıca § 31 SGB VI
6. Çocuğun hastalanması durumunda hastalık parası § 45 SGB V
7. Refakatçinin alınması § 11 3. fıkra SGB V
8. Refakatçi olarak dahil edilmek yerine günlük yolculuk masraflarının üstlenilmesi

9. Yatarak tedavinin ek maliyeti olarak gelir kaybının tazmini
10. Sosyomedikal tedavi sonrası yardımlar § 43 SGB V

Bakım sigortası yardımları (SGB XI)

Bakım sigortası

1. Evde bakım durumunda yardımlar
2. Bakım parası
3. Tatil veya bakıcının müsait olmadığı durumda bakım
4. Aynı bakım yardımı (Uzman bakıcıların görevlendirilmesi)
5. Parasal / aynı yardım kombinasyonu
6. Bakıcılar için sosyal güvence yardımları
7. Konutta bakım için gerekli tadilatlar için katkılar
8. Aile mensupları için bakıcı kursları

Gençler için yardım hizmetleri (SGB VIII) Gençlik kurumu
Acil durumlarda çocukların bakımı ve ihtiyaçlarının karşılanması § 20 SGB VIII

Konut parası kanunu uyarınca konut parası (WoGG)
Konut parası kurumu
Engellilik veya bakıma muhtaçlık durumunda artırılan muafiyetler ve kesinti tutarları (§ 17 WoGG)

İş arayanlar için temel güvence yardımları (SGB II)
İş ve işçi bulma kurumu / İş Arama Merkezi (Job-center)

İşsizlik parası II / Sosyal yardım parası

Sosyal yardımın sağladığı yardımlar (SGB XII)

Sosyal Hizmetler (Sozialamt)

1. Geçim yardımı
2. Yaşlılık ve malullük durumu için temel güvence
3. Engelli insanlar için entegrasyon yardımı
4. Sağlık yardımları
5. Bakım yardımları
6. Özel sosyal zorlukların aşılması için yardım
7. Diğer yaşam koşullarında yardım

Park etme kolaylıkları

Karayolu Trafik Ofisi

1. Özel yürüme engeli olan kişiler için park etme kolaylıkları (Ağır engelli kimliğinde "aG" işareti)
2. aG düzenlemesi dışındaki park etme kolaylıkları (§ 46 1. fıkra 1. paragraf No. 11 StVO)

Yasal hak kapsamında olmayan yardımlar

1. Kliniklerin psikososyal hizmetleri
2. Evlilik, aile ve eğitim destek birimleri, belediye tarafından karşılanır (örn. Gençlik kurumu), Alman Caritas Derneği (Caritas), Alman Diakonie Derneği (Diakonie), Çocuk Esirgeme Derneği (Kinderschutzbund), serbest terapistler
3. Danışmanlık ve tek seferlik mali yardım: Alman Lösemi Araştırma Yardım Vakfı ve Alman Çocuk Kanseri Vakfı, kanser hastası çocuklar için aile dernekleri, Alman Kanseri Yardım Vakfı

I. Bakım sigortası (SGB XI)

Bakım sigortasında 1995 yılından beri yasal ve özel sigortalı olan herkes, bakıma muhtaçlık durumu için sigortalıdır. Bakım sigortası zorunlu bir sigortadır. Bakıma muhtaçlık durumu, yaşa bağlı değildir. Çocuklar da bir kaza veya hastalık sonucunda sürekli bakıma muhtaç olabilir.

Bakıma muhtaçlık durumunun hangi ölçüde söz konusu olduğunun değerlendirilmesi için ikinci Bakım Güçlendirme Yasası 2017 yılından beri ihtiyaç ve muhtaçlık durumunu değil, insanı ve becerilerini esas alır. Buradaki temel soru, bir insanın başkalarından yardım ve destek almadan yaşamını hangi ölçüde sürdürebileceği, hangi kaynaklara sahip olduğu ve nerede desteğe ihtiyaç duyduğudur. Buna göre § 14 SGBXI içerisindeki yasal tanım şöy-

ledir: Bakıma muhtaç olan kişi "bedensel, bilişsel veya psikolojik kısıtlamaları veya sağlık kaynaklı zorlukları veya beklentileri kendi başına kompanse edemez veya karşılayamaz durumda olmalıdır". Bakıma muhtaçlık durumu sürekli olmalı, muhtemelen en az altı ay sürmelidir.

➔ 1. Raporlama enstrümanının modülleri

Bağımsızlığın belirlenmesi, NBI adı verilen bir raporlama enstrümanı yardımıyla gerçekleşir, burada altı modül üzerinden belirli kriterler esas alınarak mevcut beceriler ortaya konulur. Bu modüller, altı yaşam alanını temsil eden mobilite, bilişsel ve iletişim becerileri, davranış şekilleri ve psikolojik problem durumları, kendi bakımını gerçekleştirme, hastalıklar ve zorluklarla kendi başına başa çıkma ve günlük yaşamın ve sosyal ilişkilerin düzenlenmesi başlıkları altında bağımsızlığın derecesini yansıtır. Bunlar, insanı bir bütün olarak değerlendirir. Uygulanan kriterler şunlardır:

Modül 1 - Mobilite:

- Yatakta pozisyon değiştirme
- Sabit bir oturma pozisyonunu muhafaza etme
- Yer değiştirme
- Konut alanı içerisinde hareket etme
- Merdiven çıkma

Modül 2 - Bilişsel ve iletişim becerileri:

- Yakın çevredeki insanları tanıma
- Mekansal oryantasyon
- Zamansal oryantasyon
- Önemli olayları veya gözlemleri hatırlama
- Birden fazla adım içeren günlük faaliyetlerin yönetilmesi
- Günlük yaşamda karar verme
- Konuları ve bilgileri anlama
- Riskleri ve tehlikeleri algılama
- Temel ihtiyaçları bildirme
- İstekleri anlama
- Bir konuşmaya katılım

Modül 3 - Davranış şekilleri ve psikolojik problem durumları:

- Motorik esaslı dikkat çekici davranışlar
- Gece huzursuzluğu
- Kendine zarar veren otoagresif davranış
- Nesnelere zarar verme
- Başka kişilere karşı fiziksel saldırgan davranış
- Sözlü saldırganlık, ilgili bakım için önemli dikkat çekici sözlü özellikler
- Bakım ve başka destekleyici tedbirlerin reddedilmesi
- Sanrılar
- Korkular
- Depresif ruh halinde kayıtsızlık
- Sosyal açıdan uygun olmayan davranışlar
- Bakım için önemli başka uygun olmayan davranışlar

Modül 4 - Kendi bakımını gerçekleştirme:

- Ön üst bedenin yıkanması
- Kafa bölgesinde bedensel bakım
- Genital bölgenin yıkanması
- Saçların yıkanması dahil duş alma ve banyo yapma
- Üst bedenin giyilmesi ve çıkarılması
- Alt bedenin giyilmesi ve çıkarılması
- Gıdanın yenilebilir şekilde hazırlanması ve içeceklerin bardağa dökülmesi
- Yemek
- İçmek
- Tuvaletin veya tuvalet oturağının kullanılması
- İdrar kaçırmanın sonuçlarıyla başa çıkma ve sürekli kateter kullanımı ve ürostomi
- Fekal inkontinans sonuçlarıyla başa çıkma ve stoma kullanımı
- Parenteral veya sonda üzerinden beslenme
- 18 aya kadar olan çocuklarda olağan dışı yoğun bir bakım gerektiren yardım ihtiyacını tetikleyen ağır gıda alımı problemlerinin varlığı

Modül 5 - Hastalık ve tedavi kaynaklı gereklilikler ve zorluklarla başa çıkma ve bunları tek başına göğüsleyebilme:

- Medikasyon
- Enjeksiyon
- İntravenöz girişlerin bakımı
- Emiş ve oksijen verme
- Krem sürme ve ayrıca soğuk ve sıcak uygulamalar
- Bedensel durumların ölçümü ve yorumlanması
- Bedensel yardımcı araçlar
- Bandaj değişimi ve yara bakımı
- Stoma ile
- Düzenli tek seferlik kateter uygulaması ve boşaltım yöntemlerinin kullanılması
- Ev ortamındaki tedavi tedbirleri
- Ev ortamında zaman ve teknik yoğun tedbirler
- Doktor ziyaretleri, diğer tıbbi ve tedavi kurumlarının ziyaretleri, tıbbi ve tedavi kurumlarının uzun zamana yayılan ziyaretleri
- Çocuklarda erken destek kurumlarının ziyareti
- Diyet veya hastalığa veya tedaviye bağlı başka davranışlara uyum

Modül 6 - Günlük yaşamın düzenlenmesi ve sosyal iletişim:

- Günlük hayatın düzenlenmesi ve değişikliklere uyarlanması
- Dinlenme ve uyku
- Kendini meşgul etme
- Geleceğe yönelik planların uygulanması
- Doğrudan iletişimde olduğu kişilerle iletişim
- Yakın çevre dışındaki kişilerle iletişim korunması

➔ 2. Bağımsızlığın değerlendirilmesi

Bu modülde Tıbbi Hizmetler tarafından her bir kritere, bağımsızlığa bağlı olarak, raporlama uygulaması kapsamında puan değerleri verilir. (Şek. 1)

Bağımsız	Çoğunlukla bağımsız	Çoğunlukla bağımlı	Bağımlı
Faaliyetler kendi başına, duruma göre yardımcı araçlar kullanılarak gerçekleştirilebilir	Faaliyetler büyük oranda bağımsız olarak gerçekleştirilebilir. Bakıcı: tetikler, eşyaları düzenlemek/ kullanıma hazırlar, noktasal kısmi adımları üstlenir	Faaliyetler düşük oranda bağımsız olarak gerçekleştirilebilir. Bakıcı: sürekli talimat verir / motive eder, kısmi adımları üstlenir	Faaliyetler, kısmen dahi olsa, bağımsız olarak gerçekleştirilemez
0 *	1 *	2 *	3 *

Örnek olarak burada merdiven çıkma konusundaki bağımsızlık değerlendirmesi verilmiştir:

- Bir insan yardım almadan dikey şekilde merdiven çıkabiliyorsa, bağımsızdır. Tek başına çıkabiliyor, ancak düşme riski nedeniyle bir gözetim kişisine ihtiyaç duyuyorsa, çoğunlukla bağımsızdır. Merdiven çıkarken destekleniyor ve/veya tutuluyorsa, çoğunlukla bağımlıdır. Taşınıyorsa veya yardımcı araçlarla hareket ettiriliyorsa, tümüyle yardıma muhtaçtır veya bağımlıdır.

Her bir modüldeki puanlar kendi içinde toplanır. Toplam puan hesaplamasında modüllerin her biri günlük yaşam içerisindeki önemlerine göre farklı

ağırlıklara sahiptir. Örneğin kendi bakımını gerçekleştirme modülü en yüksek ağırlığa sahiptir:

Mobilite	%10
Bilişsel ve iletişim becerileri ve ayrıca davranış şekilleri ve psikolojik problem durumu	%15
Kendine bakabilme	%40
Hastalık ve tedavi kaynaklı gereklilikler ve zorluklarla başa çıkma ve bunları tek başına göğüsleyebilme	%20
Günlük yaşamın düzenlenmesi ve sosyal iletişim	%15

→ 3. Bakım dereceleri

Verilen toplam puan, bakıma muhtaçlık ve bakım derecesini belirler. Beş bakım derecesi bulunmaktadır. Esas olarak, bakım derecesi ne kadar yüksekse, kişi kendi bağımsızlığında o kadar kısıtlıdır ve desteğe ihtiyaç duyar.

Bakım derecesi		Toplam puan
1	Bağımsızlığın veya becerilerin düşük oranda kısıtlanması	12,5 – 27
2	Bağımsızlığın veya becerilerin önemli oranda kısıtlanması	27 – 47,5
3	Bağımsızlığın veya becerilerin yoğun şekilde kısıtlanması	47,5 – 70
4	Bağımsızlığın veya becerilerin çok yoğun şekilde kısıtlanması	70 – 90
5	Bağımsızlığın veya becerilerin çok yoğun şekilde kısıtlanması ve beraberinde bakım desteğine ilişkin özel gereklilikler	90 – 100

Raporlama uygulamasında altı modülün yanı sıra iki hususa da, yani “Ev dışı faaliyetler” ve “Ev işlerinin yürütülmesi” konularında da değinilir. Bunlar her ne kadar bakım derecesinin hesaplanmasında önemli olmasa da, yine de bu bilgiler yardım ihtiyacını daha ayrıntılı olarak tanımlamaya ve bakımı daha iyi planlamaya yardımcı olur.

Çocuklarda ve gençlerde bakıma muhtaçlık durumunun belirlenmesi esas olarak yetişkinlerle aynı raporlama prensibine dayanır.

Ancak on bir yaşın altındaki çocuklarda farklı ölçekler geçerlidir. Burada raporlama günündeki yaş esas alınır. Bağımsızlığından değerlendirilmesinde ölçek olarak sağlıklı ve yaşına uygun gelişim gösteren çocuklara kıyasla becerilerde söz konusu olan sapmalar dikkate alınır. Böylece çocukların gelişim adımları kapsamında öğrendikleri ve becerilerini bu şekilde geliştirdikleri gerçeği dikkate alınmış olur.

Örneğin mobilite konusunda merdiven çıkma ele alındığında, 15 ayın altındaki bir çocuk bu alanda esas olarak bağımlı kabul edilir. Bağımsız olarak merdiven çıkmayı sağlıklı ve normal gelişim gösteren bir çocuk iki yaş ve altı aylık olduktan sonra gerçekleştirebilir. 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren yürürlükte olan Sosyal Güvenlik Kanununun XI. kitabı uyarınca GKV (Yasal Sağlık Sigortaları) çatı kuruluşunun bakıma muhtaçlık durumunun tespitine yönelik direktifinde beşinci madde altında, yaşa göre bağımsızlık derecelerini ve becerilerin farklı gelişim düzeylerini içeren tablolar yer alır.

18 ayın altındaki çocuklar için, sistematik olarak bir kademe yukarıda derecelendirilmeleri şeklinde özel düzenleme geçerlidir. Onlar doğal olarak günlük yaşamın bir çok alanında yardıma ihtiyaç duyar. Bu nedenle onların raporlama kapsamında değerlendirilmesinde tüm modüller dikkate alınmaz. Burada bir yandan spesifik olarak gıda alımındaki sorunlar dikkate alınır ki bunlar bu alanda bakım faaliyeti olarak olağan dışı yoğun bir yardım ihtiyacını ortaya çıkarabilir. Bu durum, örneğin gıda alımına sıklıkla kusma veya ishal durumlarının eşlik etmesi veya sıklıkla ara verilmesi gerekliliği söz konusu olduğunda ortaya çıkabilir. Buna ilave olarak özel ihtiyaçlar ve Modül 3 ve 5 ele alınır. Sonuç olarak toplam puanı 30 olan bir bebek, bakım derecesi 2 yerine bakım derecesi 3 olarak sınıflandırılır. Bebek 18 aylık olduktan sonra yeniden bir raporlama yapılmadan kendiliğinden olağan derecesine geçiş yapar.

On bir yaş itibarıyla ise, esas olarak geliştiği varsayılan bağımsızlık nedeniyle, yetişkinlere uygulanan bakım derecesi hesaplama yönergesi aynı şekilde geçerlidir.

Diğer bir özel düzenleme, her iki kolunu ve bacağını kullanamayan kişiler için geçerlidir. Onlar 90 puanın altında kalsalar bile, bakım derecesi 5 olarak sınıflandırılır.

1 Ocak 2017 tarihinden önce bakım parası alan herkes otomatik olarak bir bakım derecesine atanmıştır:

Bakım derecesinden	Bakım derecesine
Bakım derecesi 0+	Bakım derecesi 2
Bakım derecesi I	Bakım derecesi 2
Bakım derecesi I+	Bakım derecesi 3
Bakım derecesi II	Bakım derecesi 3
Bakım derecesi II+	Bakım derecesi 4
Bakım derecesi III	Bakım derecesi 4
Bakım derecesi III+	Bakım derecesi 5
Bakım derecesi III – Zor durum	Bakım derecesi 5

Burada esas olarak kapsamlı bir mevcut durumun korunması ve kötüleşmeye karşı koruma geçerlidir: Atanmış olan bakım derecesi esas olarak kalıcıdır. Şayet gelecekte daha düşük bir bakım derecesi tespit edilirse, bakıma muhtaç olan kişi atanmış olduğu bakım derecesinde kalır. Bakım derecesi artarsa, yenilikler devreye girer. Ancak 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren geçerli olan versiyona göre (artık) bir bakıma muhtaçlık durumunun söz konusu olmadığı yönünde bir tespit yapıldığında, gelecekte artık bakım sigortası tarafından bir yardım sağlanmaz.

Aile mensuplarının kendi evinde veya bakıma muhtaç olan kişinin evinde ücret almadan yaptığı bir bakıcılık faaliyetinde, bakıcılara 2021 yılından itibaren § 33 uyarınca bir vergi indirimi yerine bakım derecesi 2 için 600 Euro ve bakım derecesi 3 için 1.100 Euro tutarında bir bakım götürü tutarı belirlenmiştir. Bakım derecesi 4 ve 5 için bu tutar 1.800 Euro'dur. Bu bakım götürü tutarı gelir vergisi beyanında, "Olağan dışı yükümlülükler" başlığı altında vergi istisnası olarak değerlendirilebilir.

→ 4. Koşullar ve yardımlar

Eğer müracaatta bulunan kişi müracaatta bulunmadan önceki son on yıl içerisinde en az iki yıl bakım veya aile sigortası yaptırmış ise, bakım sigortası yardımlarını almaya hak kazanır. Aile sigortasına sahip çocuklar için ebeveynlerden birinin bu sigortayı belgelemesi yeterlidir.

Bakım yardımları müracaatı, bakım sigortası nezinde bir bakım derecesinin tespit edilmesi müracaatıyla gerçekleştirilir. Yardımlar ancak müracaat tarihi itibarıyla verilir ve geriye dönük olarak geçerli değildir.

Müracaat bakım sigortasına ulaştığında, yasal sağlık sigortası için Tıbbi Hizmetler (Medizinischer Dienst (MD)) bu sigorta şirketi tarafından bakım derecesinin tespiti için görevlendirilir. Özel bakım sigortalarında tıbbi hizmetlerin adı MEDICPRO-OF'tur.

Tıbbi hizmetler bakıma muhtaçlık durumunu kontrol eder. Bunun için bakıma muhtaç olan kişinin incelenmesi ev ortamında veya yatış durumunda hastanede gerçekleştirilir. Bu inceleme önceden randevu alınarak yapılır.

Raporlama işlemi, GKV (Yasal Sağlık Sigortaları) çatı kuruluşunun yayınladığı "Bakıma muhtaçlık durumunun tespiti için prosedür ve ayrıca Sosyal Güvenlik Kanununun on birinci kitabına göre raporlama enstrümanının içeriklerinin bakım konusunda somutlaştırılması için direktif" uyarınca gerçek-

leşir. Raporlama direktifleri – BRi www.mds-ev.de adresinden indirilebilir.

Bakım sigortası, raporu dikkate alarak bakım derecesini tespit eder ve bakıma muhtaçlık durumuna ilişkin kararı yazılı olarak bildirir. Genelde sonuçla birlikte, ilgili bakım derecesinin sınıflandırmasını şeffaf ve izlenebilir kılmak için tıbbi hizmetlerin (MD) raporu da gönderilir. Değerlendirmeler konusunda farklı bir fikir var ise, bu bildirimde bir ay içerisinde itiraz edilebilir.

Direktiflere göre raporlama uygulamasının sonucu en fazla beş hafta içerisinde alınmalıdır. Müracaat bir yatışlı tedavi aşamasında yapılırsa, bu raporlama süresi bir haftaya kısılır.

İlgili bakım yardımlarının miktarı, MD tarafından tespit edilen bakım derecesine göre belirlenir. Bakıma muhtaç olan kişi kendi olağan çevresinde kalırsa, ayakta tedavi yardımı alır. Şayet ikametini bir bakım kurumuna alırsa, tam yatışlı yardımlar alır.

Öneri: Bir bakım günlüğü tutmak, çocuğun gündüz ve gece boyunca hangi bakım tedbirlerine ihtiyaç duyduğunun anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Bakıma muhtaç olan kişi, ayakta tedavi kapsamında aşağıdakiler arasında seçim hakkına sahiptir:

- Aynı bakım yardımları (örn. ayakta tedavi hizmeti veren profesyonel bakıcılar tarafından) ve
- Parasal bakım yardımları (örn. aile mensupları tarafından bakım veya kendisini organize ettiği bakıcılar).
- Kombine yardım ile bakım parası ve aynı yardımı oransal olarak her türlü kombine etme olanağı mevcuttur.

Evde bakım hizmetinin güvence altına alınması konusunda esnek bir yöntem de bakıma muhtaç kişinin gündüz veya gece bakımudur. Bu durumda bakıma muhtaç olan kişi esas olarak evde, ancak kısmen gündüz veya gece bir kurumda bakılır. Bakım sigortasının yardımları bakım derecesine göre aylık 1.995 Euro'ya kadar çıkabilir. Evde bakım için bakım parası veya aynı bakım yardımları tam kapsamlı olarak kullanılabilir. Bunun yanı sıra evde bakımı yapılan bakıma muhtaç kişiler ayrıca ayda 125 Euro'ya kadar yük hafifletme ödeneği alma hakkına sahiptir.

Bu tutar ile günlük hayatı kolaylaştırmak için sunulan olanaklar karşılanır. Bunlar kabul görmüş bir yardım kurulu tarafından sağlanabilir veya bakım sigortası bunu komşuluk yardımı kapsamında öder. Bunun için ön şart, yardım eden kişinin uygun bir kalifikasyona – asgari olarak Sosyal Güvenlik Kanununun On Birinci Kitabı § 45 uyarınca bir bakım kursu – sahip olduğunu belgelendirmesidir. Sunulan bu olanaklar çok değişken olabilir ve aile mensuplarının üzerindeki yükü hafifletmelidir.

İşte bazı örnekler:

- Bakımı yapan aile mensuplarına danışmanlık ve eğitim,
- Saatlik bakım,
- Sosyal irtibatların korunması,
- Ev işlerinde ve ev ekonomisine dair hususlarda yardım (ev işlerine ilişkin hizmetler),
- Ergoterapistlerle çalışma terapisi,
- Gözetim,
- Kitap, dergi vs. okuma.

Yük hafifletme ödeneği ilgili takvim yılı içinde kullanılabilir. Bu yardımın bir takvim yılında kullanılmaması durumunda, kullanılmayan tutar bir sonraki takvim yılına devredilebilir. (Şek. 2/3)

Bakım yardımları 2022

Bakım derecesi	Ayakta tedavi için aylık yardımlar	Tam yatışlı yardımlar	Tam yatışlı gündüz veya gece bakımı	Yükü hafifletme tutarı, § 45 b uyarınca	
	Parasal yardım	Aynı yardım			
1	-	-	125 Euro	-	125 Euro
2	316 Euro	724 Euro	770 Euro	689 Euro	125 Euro
3	545 Euro	1.363 Euro	1.262 Euro	1.298 Euro	125 Euro
4	728 Euro	1.693 Euro	1.775 Euro	1.612 Euro	125 Euro
5	901 Euro	2.096 Euro	2.005 Euro	1.995 Euro	125 Euro

Şek.2

Engellilik bakımı ve kısa süreli bakım 2022 (takvim yılı başına tutarlar)

Bakım derecesi	Temsilen bakan ücretli bakıcı tarafından alışkın olduğu ortamda	Temsilen bakan yakın aile mensupları tarafından alışkın olduğu ortamda	Kısa süreli bakım tam yatışlı
	Takvim yılında 6 haftaya kadar giderler		Takvim yılında 8 haftaya kadar giderler
1	-	-	Sadece yükü hafifletme tutarı üzerinden hak talep edilebilir
2	1.774 Euro	474,00 Euro	1.774 Euro
3	1.774 Euro	817,50 Euro	1.774 Euro
4	1.774 Euro	1.092,00 Euro	1.774 Euro
5	1.774 Euro	1.351,50 Euro	1.774 Euro

Şek.3

→ 5. Engellilik durumunda bakım

Bakımı gerçekleştiren aile mensubunun kendisi hastalandığı, başka görüşmeler yapması gerektiği veya bir ara vermeye ihtiyacı olduğunu için birkaç saat, gün veya hafta için kısa dönemde yerine bakacak bir bakıcıya ihtiyaç duyması durumunu ifade eder.

Bu durumda evdeki bakımın bir bakım hizmeti kuruluşu veya özel şahıs tarafından yapılması güvence altına alınır. Bir bakım hizmetleri kuruluşunun aynı yardımı ve bir özel şahısın gelir kaybı veya yol parası giderleri sonradan bakım sigortasına verilebilir. Engellilik bakımı önceden onaylanmak zorunda değildir, ancak bakıma muhtaç olan kişinin bakımı en az altı aydan beri bir aile mensubu tarafından gerçekleştiriliyor olmalıdır. Bir takvim yılında en fazla 42 takvim günü için 1.774 Euro talep edilebilir. Bakıcının bir engelinin olması durumunda bakım derecesi 2 ve üstündeki bakıma muhtaç kişiler için en fazla altı ay süreyle bakım parasının yarısı ödenmeye devam eder. Yarım kısa süreli bakımın (bkz. sonraki bölüm) engellilik bakımına aktarılması mümkündür.

Ev ortamındaki bakım ne bakıcı aile mensubu ne de engellilik bakımı kapsamında kısa bir süre için sağlanamıyorsa, kısa süreli bakım kapsamında bunun için özel olarak onaylanmış bir bakım kurumunda süresi en baştan sınırlanmış bir yatışlı bakım sağlanabilir.

Bakım derecesi 2 ila 5 olan bakıma muhtaç kişiler sekiz haftaya kadar kısa süreli bakım hakkına sahiptir. Yardımın tutarı en fazla 1.774 Euro'dur, engellilik yardımının araçlarıyla bunun artırılması mümkündür. Ancak bakım sigortaları sadece bakım masraflarına katılım sağlar. Barınma ve yemek masrafları bakıma muhtaç kişi tarafından karşılanmalıdır.

Bakım sigortalarının başka yardımları arasında aşağıdakiler de yer alır:

- Teknik bakım yardımcı araçları (örn. bakım yatağı, transfer yardımları),
- Ayda en fazla 40 Euro'ya kadar belirli bakım yardımcı araçları (Tek kullanımlık ürünler, örn. eldiven, altlık, ağızlık),
- Konutta bakım kaynaklı yapılması gereken tadilatlar, tedbir başına 4.000 Euro'ya kadar,
- Aile mensupları ve gönüllü bakıcılar için ücretsiz bakım kursları.

➔ 6. Bakıcıların sosyal güvencesi

Bakımı ücretli olarak gerçekleştirmeyen bakıcılara (örn. aile mensupları veya komşular) sosyal sigorta güvencesi sağlanır. Bakım sigortası, haftada en az iki güne yayılmış şekilde en az on saat süreyle evde bakıcılık yapan ve haftalık 30 saati aşan ücretli bir işe sahip olmayan kişilere emeklilik sigortasına katkı ödemesi yapar. Bunun miktarı bakım derecesine bağlıdır. Buna ilave olarak herkes bu süre içerisinde yasal kaza sigortasının korumasına alınır.

Bakıcılar, SGB III hükümleri uyarınca işsizlik sigortası kapsamında sigortalanabilir. Ancak bu durumda, eğer zaten işsizlik sigortasında bir sigortalılık durumu yoksa (örn. yarı zamanlı çalışma), bakıcılık faaliyetinin hemen öncesinde bir işsizlik sigortası kapsamında bir sigortalılık yükümlülüğü mevcut olmalı veya SGB III uyarınca bir yardım (örn. işsizlik parası) alınıyor olmalıdır. Böylece bu kişiler, bakıcılık faaliyeti sone erdiğinde işsizlik parasına müracaat etme ve çalışmanın desteklenmesi yardımlarından faydalanma imkanına sahip olur.

Bakım sigortasının yardımları, sosyal yardımlarda ve sağlanması başka gelirlere bağlı olan Mülteciler Yardım Yasasına göre yardımlarda gelir olarak dikkate alınmaz.

Bakıcıların nafaka taleplerinin ve yükümlülüklerinin belirlenmesinde bakım sigortasından sağlanan paralar sadece istisnai durumlarda hesaplamaya dahil edilir (§ 13 6. fıkra SGB XI).

➔ 7. Meslek ve bakım

Yardıma ihtiyaç duyan bir kişinin bakımı, çalışan kişiler için her zaman kolay değildir. Aile, bakım ve mesleğin bağdaştırılması yasası zaman esnekliği sağlar ve mali destekleri düzenler.

Çalışanlar, yakın bir aile mensubuna akut olarak gerçekleşen bir bakım durumunda bakıcılık yapmak zorunda kaldığında ve on günü aşmayan bir süre işe gidemediklerinde on güne kadar bakıcılık ödemesi alır. İşletmenin büyüklüğünden bağımsız olarak her bir çalışan bu hakka sahiptir. Gelir kaybını bakıma muhtaç aile mensubunun bakım sigortası karşılar ve kaybı yaşanan net gelirin %90'ına varan oranda bakıcı destek parası ödemesi yapar. Hasta bir çocuğun bakımında bakıcı destek parası hakkı ancak § 45 SGB V uyarınca artık çocuk hastalık parası hakkı kalmadığında söz konusudur. Çocuk hastalık parası, bakıcı destek parasına göre önceliklidir.

Çalışanlar, bakıma muhtaç bir aile mensubunun bakımını yapabilmek için bakıcı süresi kapsamında ücretsiz olmak üzere altı aya kadar kısmen veya tam zamanlı olarak işverenden izin alabilir. Ancak işverenden bu kapsamda izin alma hakkı, ancak 15 çalışandan fazla çalışanı olan işletmeler için geçerlidir. Geçimi sağlayabilmek amacıyla Aile ve Sivil Toplum Görevleri Federal Dairesinden faizsiz kredi talebinde bulunulabilir. Aile mensupları olarak anne ve baba ile büyükanne ve büyükbabanın yanı sıra üvey anne ve üvey baba, kayınbirader ve baldız, evlilik dışı birliktelikler de kabul edilir. Aile

mensubuna bakıcılık yapmak için aile bakım zamanı kapsamında çalışma saatlerini 24 aya varan bir zaman diliminde haftada 15 saate kadar düşürmek mümkündür. Bu durum ancak çalışan sayısı 25'ten fazla olan işletmelerde ve ancak işverenin onayı ile mümkündür.

Şayet bir aile mensubuna hayatının son döneminde bakıcılık yapılıyor ve yanında olunuyorsa, iş yerinden üç ay boyunca kısmen veya tümüyle izin alma hakkı bulunmaktadır.

Bu durumda bakımın evde yapılması zorunlu değildir, bakım bir hastanede veya bir hospiste yapılıyor olabilir. Bakım süresinde olduğu gibi burada da geçimi sağlayabilmek için faizsiz kredi hakkı söz konusudur.

Eğer çalışanlar bir aile mensubunun bakımını gerçekleştiriyorsa, aynı annelik koruması veya ebeveyn izninde olduğu gibi işten çıkarılmaya karşı özel bir koruma söz konusudur. Bu fesih koruması henüz kısa süreli izin talebinde bulunma, bakım veya aile bakım süresi ile başlar ve bunun sonuna kadar devam eder.

Bakım süresi boyunca bir aile sigortası kapsamında sağlık ve bakım sigortası koruması sağlanabilir. Bunun mümkün olmaması durumunda bakıcının gönüllü olarak sağlık sigortası yaptırması ve asgari sigorta primini yatırması gerekir. Müracaat üzerine bakım sigortası sağlık ve bakım sigortası primlerini asgari sigorta primi tutarına kadar iade eder. İşsizlik sigortasındaki sigortalılık koruması devam eder. İşsizlik sigortası primleri bakım sigortası tarafından karşılanır.

➔ 8. Bakıma muhtaç kişinin desteklenmesi için bakım danışmanlığı

Bakıma muhtaç kişiler, bakım danışmanlarından yardım ve destek alma hakkına sahiptir. Bu kişiler bakım sigortasının çalışanları, bakım destek noktaları, yaşlı ve bakım danışmanlıkları ve özel bakım danışmanlarıdır ve

- Müracaatlarda yardımcı olurlar,
- Yardım ihtiyacını MD tarafından yapılan raporlamanın tespitlerini dikkate alarak tespit ve analiz ederler,
- Kişiye özel destek planı oluştururlar (gerekli sosyal yardımlar dahil),
- Destek planının uygulanmasına yardımcı olurlar,
- Belgelendirme konularını güvence altına alırlar.

Tüm bu hususlarda – ve örneğin gerekli olabilen bir itirazda, engellilik bakımı müracaatı vs. – her bir bakım hizmeti kurumu da (bakım sigortalarından bağımsızdır) danışmanlık verir. Ancak bu danışmanlığın ücretli olup olmadığı önceden netleştirilmelidir. Bkz. ayrıca “Engelli insanlar için bilgiler”, 2021 sayısı, Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı (www.bmas.de).

→ 9. Raporlama uygulaması kapsamındaki öneriler

Bilirkişiler, raporlama kapsamında aşağıdaki hususlarda öneriler verir:

- Önleme veya rehabilitasyon yardımları
- Yardımcı araçlar / Bakım yardımcı araçları
- Ev içi yaşam ortamını iyileştirici tedbirler
- Bakım durumunun iyileştirilmesi / değiştirilmesi
- Bakım sigortası / bakım destek noktası tarafından destek

Bu öneriler bir müracaatla eşit değerdedir ve şayet bakıma muhtaç kişi bu uygulamaya onay verirse, bakım ve sağlık sigortası eyleme geçer, genelde yeniden bir kontrol gerçekleştirilmeden.

II. Yasal sağlık sigortalarının sağladığı yardımlar (SGB V)

Yasal sağlık sigortasının (GKV) yardımları Sosyal Guvenlik Kanunu V (SGB V) içerisinde belirtilmiştir. Yasal sağlık sigortalarının görevi, sigortalıların sağlıklarına yeniden kavuşmalarını sağlamak ve tıbbi bilgilerin kabul görmüş durumuna karşılık gelen yardımları sağlamaktır.

→ 1. Katkı payları ve yükümlölük limitleri

Esas olarak tüm yardımlarda masrafların yüzde onu kadar bir katkı payı söz konusudur. Ancak en fazla on Euro ve en az beş Euro. Ancak aşırı yüklerin önlenmesi için katkı ödemeleri ancak bir kişisel yükümlölük limitine kadar yapılmalıdır. Eğer

kişisel yükümlölük limitine ulaşıldıysa, ilgili sigorta takvim yılının kalan kısmı için katkı paylarından muafiyet sağlayan bir belge hazırlar. Her bir yeni yılda yükümlölük limitine kadar katkı ödemeleri yapılmalıdır.

18 yaşın altındaki tüm çocuklar ve gençler, yol masrafı, diş protezi ve çene ortopedisi tedavisi dışındaki tüm katkı paylarından muafittir.

Yükümlölük limiti, bir evde birlikte yaşayan tüm aile üyelerinin (eşler, kayıtlı hayat arkadaşı aile sigortasına tabi çocuklar) toplam brüt gelirinin yüzde ikisidir.

Tüm aile üyelerinin gelirleri toplamı aile geliri olarak kabul edilir ve bunlara örn. çalışma ücreti, işsizlik parası, serbest faaliyetlerden elde edilen gelir, sermaye gelirleri, kira gelirleri dahildir. Çocuk parası, bakım parası, eğitim parası ve kör parası, BAföG, konut parası ve ayrıca hasar veya engellilik nedenleriyle fazla ihtiyaçtan kaynaklanan tüm amaca bağlı ödemeler bu hesaplama dahil edilmez. Kendileri sigortalı olan yetişkin çocukların gelirleri (örn. öksüz / yetim maaşı veya meslek eğitimi dolayısıyla elde edilen gelir) aile gelirinin belirlenmesinde dikkate alınmaz. Aile gelirinden eş veya çocuklar için muafiyet tutarları çıkarılır. Yükümlülük limitinin belirlenmesinde tüm aile üyelerinin katkıları dikkate alınır.

Kendileri sigortalı olan çocuklar, yükümlülük limitinin belirlenmesinde kendi başlarına dikkate alınır. Sosyal yardım veya işsizlik parası II alanlarda yükümlülük limitinin hesaplanmasında evin resine verilen temel tutar esas kabul edilir. Aynı hastalıktan dolayı sürekli tedavi gören kronik hastalar, takvim yılında brüt gelirlerinin %1'i tutarında katkı ödemesi yapmak zorundadır.

“Kronik düzenlemesi” olarak adlandırılan bu düzenleme, bir kişinin ağır kronik hasta olarak kabul edilmesi için tıbben sürekli bir tedavi içerisinde bulunması (aynı hastalık nedeniyle her çeyrek yılda bir defa doktora gitmesi ile belgelenir) ve ayrıca aşağıdaki kriterlerden birini sağlaması gerektiğini ifade eder:

- Bakım derecesi 3 ve üstü bir bakıma muhtaçlık durumu söz konusudur (SGB XI).
- Engellilik derecesine göre (GdB) en az 60 seviyesinde bir engellilik söz konusudur.
- En az %60 düzeyinde bir iş gücü azalması söz konusudur.
- Sürekli tıbbi tedavi (doktor veya psikoterapist tarafından tedavi, ilaç tedavisi, tedavi bakımı, ilaç ve yardımcı madde kullanımı) gereklidir. Bunlar olmadan hayati tehlike yaratan bir kötüleşme, yaşam beklentisinde azalma veya yaşam kalitesinde kalıcı bir azalma beklenmelidir.

Aile sigortasına sahip bir aile üyesi ağır kronik hasta olduğunda, tüm aile üyeleri için yüzde birlik maksimum yükümlülük limiti geçerli olur.

Sürekli tedavinin devam ettiği sağlık sigortasına en geç ikinci yılın sona ermesinden önce belgelenmelidir. Bunun sağlık sigortalarının tıbbi hizmetleri tarafından kontrol edilmesi mümkündür ve talep edilebilir. Ağır kronik hastalığın belgelenmesi bir doktor raporu ile zaten bir defa gerçekleşmiş ise ve önemli bir değişiklik olduğuna dair herhangi bir emare yoksa bu belgelendirme gerekmez.

İşsizlik parası II alanlar § 61 ve § 62 SGB V uyarınca yükümlülük limitine ulaştıklarında muafiyet alabilirler. Yüzde iki yükümlülük limiti 2022 yılı için 107,76 Euro ve yüzde birlik yükümlülük sınırı 53,88 Euro'dur.

Katkı payı sınırının hesaplanması:

Sigortalının ve ortak evde yaşayan aile mensuplarının brüt gelirleri belirleyicidir. Yükümlülük limitinin belirlenmesinde her bir aile mensubu için muafiyet tutarları yıllık brüt hane gelirinden çıkarılır. 2022 yılı için aşağıdaki muafiyetler söz konusudur: İlk aile mensubu için 5.922 Euro, aile sigortasındaki her çocuk için 8.388 Euro.

Örnek:

Tek maaşlı, evli (ortak vergi mükellefiyeti), iki çocuk, yıllık brüt gelir 40.000 Euro:

Brüt gelir	40.000 Euro
Eş için muafiyet	- 5.922 Euro
Çocuklar için muafiyet	- 16.776 Euro
17.302 Euro	

Yıllık katkı payı ödemesi: (Yükümlülük limiti %2)	346,04 Euro
---	-------------

("kronik hasta" yükümlülük limiti yüzde bir)	173,02 Euro
--	-------------

Genel durumunuzun daha ayrıntılı olarak hesaplanması için lütfen sağlık sigortanıza müracaat edin. Hesaplama için takvim yılı esastır. Sağlık sigortası yıl sonunda yükümlülük limitini aşan tutarı iade eder.

Önemli bilgi

Kendi adınızı içeren katkı payı ödeme belgeleri talep edin. Bu belgeleri özenle muhafaza edin ve topladığınız belgeleri sağlık sigortanıza sunun.

➔ 2. Yol masrafları (§ 60 SGB V)

Yasal sağlık sigortalarının (GKV) yardımları arasında tıbben gerekli olan hizmetlerin alınması için yapılan yol masraflarının karşılanması da yer alır.

Sağlık sigortası, sağlık sigortasının bir hizmeti ile bağlantılı olduğunda, tıbbi nedenlerden dolayı zorunlu olduğunda, hastanın otobüs veya tren veya kendi aracıyla gidemediğinde ve bu yolculuk doktor tarafından şart koşulduğunda yol masraflarını üstlenir. İzin gerektiren ve izin gerektirmeyen yolculuklar ayırımı söz konusudur.

2.1 İzin gerektirmeyen yolculuklar

Şunlardır:

- Yatışlı olarak gerçekleştirilen yardımlar için. Yatış öncesi ve yatış sonrası tedaviler için de geçerlidir.
- Kurtarma amacıyla hastaneye gidiş.
- Bir hospize gidiş.
- Hareketliliği sınırlı hastaların ayakta tedavi için taksi veya kiralık araçla yaptığı yolculuklar.

Son madde bakım derecesi 4 ve 5 için geçerlidir ve ayrıca kalıcı bir hareketlilik kısıtlaması söz konusuysa bakım derecesi 3 için geçerlidir.

Ağır engelli kimliğinde aşağıdaki işaretler bulunan ağır engelliler: Olağan dışı yürüme engeli için "aG" ve/veya körlük için "Bl" ve/veya yardıma muhtaçlık için "H".

2.2 İzin gerektiren yolculuklar

Ayakta tedavi için yol masrafları ancak özel istisna durumlarında tıbbi zorunluluk olması durumunda sağlık sigortası tarafından karşılanır. Bu tedavinin doktor tarafından reçete edilmiş olması ve kural olarak yola çıkılmadan önce sağlık sigortası tarafından onaylanmış olması gerekir.

Bir direktif veya izin için ön şartlar şunlardır:

- Bir hasta taşıma aracıyla (KTW) yapılan tüm yolculuklar. Aynı husus "aG", "Bl", "H" işaretli, sürekli hareketlilik kısıtlaması olan bakım derecesi 3, bakım derecesi 4 veya 5 hastalarda ayakta tedavi için KTW ile yapılan yolculuklar için de geçerlidir.
- Uzun süre boyunca yüksek frekanslı tedaviler gerektiren hastaların yaptıkları yolculuklar. Yüksek frekanslı tedaviler arasında aşağıdakiler yer alır:
  - › onkolojik ışın tedavisi
  - › parenteral antineoplastik ilaç tedavisi/parenteral onkolojik kemoterapi
  - › diyaliz tedavisi
- Benzeri istisna durumlarında hastaların yaptıkları yolculuklar.

Söz konusu yol masrafları için katkı ödemeleri yasa düzenlenene hükümlere göre gerçekleşir, yani her bir yolculuk için yüzde onluk katkı payı, en az beş Euro, en fazla on Euro olarak sigortalının kendisi tarafından karşılanmalıdır, ancak katkı miktarı toplam masraftan fazla olamaz.

Seri tedavilerde, örn. ayakta tedavi yapılan kemoterapi veya ışın tedavisinde farklı sağlık sigortalılarında farklı katkı payı ödemeleri söz konusu olabilir. İlk ve son yolculuk veya her bir yolculuk için bir katılım payı talep edilebilir. Çocuklar için genel bir katkı payı muafiyeti mevcut değildir.

2.3 Tıbben gerekli ziyaretler için yol masrafları

Ziyaret yolculuklarının masraflarının karşılanması için yasal bir hak yoktur. Eğer bir doktor raporu varsa, masraflar sağlık sigortası tarafından üstlenilebilir. Katkı payı düzenlemeleri geçerlidir. Yolculuk masraflarının sağlık sigortası tarafından üstlenilmemesi durumunda bu masraflar olağan dışı gider olarak vergiden düşülebilir.

Önemli bilgi

Bu "verilebilen yardım" kapsamındadır ve sağlık sigortasının değerlendirmesine bağlıdır.

➔ 3. Bir çocuğun hastalığı nedeniyle çalışma muafiyeti ve hastalık parası ödemesi (Çocuk bakımı hastalık parası § 45 SGB V)

Eğer bir çocuk doktor raporuna göre bakım görmesi gerekiyorsa, bakıcı görevini üstlenen ebeveynin çalışıyor olması ve bundan dolayı işten uzak kalması gerekiyorsa, hasta parası talep edebilir. Şayet işveren nezdinde ücretli izin hakkı yoksa, hasta parası yılda ve yasal sağlık sigortası tarafından sigortalı çocuk için on gündür. Diğer bir ön şart, sigortalıyla aynı evde yaşayan başka bir kişinin bu gözetimi, bakımı veya ihtiyaçlarını karşılamayı gerçekleştiremeyecek olmasıdır.

Eğer her iki ebeveyn de çalışıyorsa, her birinin on güne hakkı vardır; çocuğunu yalnız büyüten ebeveyn için bu süre ikiye katlanır ve 20 gün olur. Birden fazla sigortalı çocuk varsa, bu hak ebeveyn başına toplam en fazla 25 gün ve çocuğunu yalnız büyüten ebeveyn için 50 gündür.

Çalışanlar, hasta parası aldıkları süre boyunca işverenleri nezdinde ücretsiz izin hakkına sahiptir. Bu nedenle işverenlerine doktor raporunu sunmaları gerekir. Eğer her iki ebeveyn de aynı işverende çalışıyorsa, (işveren ile mutabakat durumunda) haklarını birbirlerine devredebilirler.

İşsizlik parası alanlar § 126 2. fıkra SGB III uyarınca, doktor raporuna göre hasta bir çocuğun gerekli olan gözetimi, bakımı ve ihtiyaçlarının karşılanması durumunda yardım parasının ödenmeye devam etmesi hakkına sahiptir. Ön şartlar ve yardımın süresi, bir çocuğun hastalanması durumunda yasal sağlık sigortasının yardımlarıyla aynıdır.

Bir çocuğun ağır ve iyileşmesi mümkün olmayan bir hastalığında, beklenen yaşam süresinin çok kısa olması durumunda Çok Ağır Hasta Olan Çocukların Bakımının ve İhtiyaçlarının Karşılanmasıyla Güvenceye Alınması Yasası (§ 45 4. fıkra SGB V) ile bir ebeveyn için zaman sınırı olmaksızın hasta parası hakkı sağlanmıştır. Bunun ön şartı, bir yasal sağlık sigortasına üye olunması ve hasta parası hakkına sahip olunmasıdır. Bu hak, evde yaşayan başka bir kişinin çok ağır hasta olan çocuğun gözetimini, bakımını ve ihtiyaçlarının karşılanmasını gerçekleştirme imkanına sahip olup olmamasından bağımsız

olarak verilir. Böylece çocuğun diğer ebeveyni çalışmıyorsa ve diğer zamanlarda çocuğun bakımını üstleniyorsa, çalışan ebeveynin de bu haktan faydalanması sağlanmıştır. Bu yardıma müracaat edildiğinde çocuk on ikinci yaşını henüz tamamlamamış olmalıdır. Eğer çocuk engelli ise ve yardıma muhtaç ise, çocuk on ikinci yaşını tamamladıktan sonra da bu yardıma müracaat edilebilir.

Çalışanların, iş yerinden süre olarak sınırsız olacak şekilde ücretsiz izin alma hakkı vardır. Bu hak, yasal sağlık sigortasına sahip olmayan çalışanlar için de geçerlidir.

Şayet bu durumda işsizlik parası alanlara § 126 SGB III bu yardım sınırsız süreyle verilmiyorsa, sağlık sigortasının hasta parası talebini yerine getirme olanağı vardır.

→ 4. Refakatçinin alınması (§ 11 SGB V)

Tıbbi veya psikolojik nedenlerden dolayı yatış halinde (hem hastanede tedavi esnasında hem de yatışlı ardıl destek esnasında) bir refakatçi alınabilir. Bu, ebeveynlerden biri veya başka bir aile üyesi veya velayet sahiplerinin belirlediği başka biri olabilir. Sağlık sigortası, bir refakatçinin alınmasını gerektirecek bir tıbbi rapor isteyebilir. Bunun mevcut olması durumunda, sağlık sigortası refakatçinin barınma ve beslenme giderlerini hastaneye öder. Şayet münferit durumda örn. yer olmadığı için barınma sağlanamıyorsa, münferit durumda sağlık sigortasıyla farklı bir mutabakat sağlanmalıdır.

Şayet ailevi, psikolojik, mekansal veya diğer şartlardan dolayı refakatçinin alınması mümkün değilse, sağlık sigortası refakatçi olarak alınmanın yerine günlük yol masraflarını karşılayabilir. Bunun için bir tıbbi rapor gereklidir.

Şayet tek refakatçi olarak sadece çalışan bir ebeveyn söz konusuysa ve tıbbi nedenlerden dolayı yatışlı tedavi esnasında bu refakatçinin alınması gerekliliği belgelendiğinde, yatışlı tedavinin yan gideri olarak refakatçinin gelir kaybının tazmini sağlık sigortasından talep edilebilir. Burada söz konusu olan çocuk bakımı hasta parası değil, § 11 3. fıkra SGB V uyarınca yatışlı tedavinin gerekli olduğu süre için talep edilebilen bir haktır. (Bkz. bununla ilgili olarak Sağlık Sigortaları çatı Kuruluşlarının Toplantı Sonucu, 28 / 29 Mart 2001).

Önemli bilgi

“Çocuk bakımı hasta parası” (§ 45 SGB V) düzenlemesinden farklı olarak, refakat eden kişilere iş veren tarafından izin verilmesi şeklinde bir yasal hak yoktur. Ayrıca burada sağlanan gelir kaybı tazmininde sosyal sigorta primleri ödenmez.

Bu nedenle 28 günün üzerindeki bir dönemin tazmin edilmesi durumunda sigorta üyeliğini muhafaza eden süre aşılır. Bunun anlamı, 29. günden itibaren refakatçi kendi sağlık sigortası primlerini yatırmak zorundadır. Bu nedenle 28 günlük süre sona ermeden önce sağlık sigortası ile sağlık sigortası primlerinin üstlenilmesi konusunda bir çözüm bulunması gerekmektedir.

→ 5. Ev işleri yardımcısı (§ 38 SGB V)

Eğer sigortalı veya eşi bir hastanede yatışlı olarak tedavi görüyorsa, sağlık sigortası tarafından bir ev işleri yardımcısı sunulabilir. Bu husus aynı şekilde bir çocuğun yatışlı olarak tedavi edilmesi durumunda ebeveynlerden birinin refakatçi olarak alınması gerektiği ve diğer ebeveynin çalışıyor olmasından dolayı evde olmaması durumu için de geçerlidir. “Ev işleri yardımcısı” yardımının ön şartı her durumda evde on ikinci yaşını tamamlamamış veya engelli ve/veya yardıma muhtaç bir çocuğun yaşıyor olmasıdır. Yardım kapsamının genişletilmesi çerçevesinde bazı sağlık sigortası kurumları bu

yaş sınırını 14 olarak belirlemiştir.

Evde yaşayan başka bir kişinin ev işlerini yapabiliyor olması durumunda bu hak söz konusu değildir. İlgili sağlık sigortası sözleşmesine bağlı olarak yasal düzenlemeler farklı şekilde yapılandırılmış olabilir (örn. daha yüksek yaş sınırı, yardım süresinin sınırlandırılması).

Sağlık sigortası, ailenin kendisinin temin ettiği ve aile ile akrabalık ve hısımlık ilişkisi olmayan bir ev işleri yardımcısının masraflarını uygun miktarda karşılamalıdır. Sigorta sözleşmesine bağlı olarak farklı saat ücretleri ve farklı günlük maksimum ücretler karşılır. Her durumda öncesinde sağlık sigortası ile mutabakat sağlanmalıdır. Şayet ev işleri yardımcısı iki aydan veya 50 iş gününden daha uzun süre görev yaparsa, sosyal sigorta yükümlülüğü olan bir iş akdi söz konusu olacaktır.

İkinci dereceye kadar hısımlık ve akrabalar için gerekli yol masrafları ve duruma göre gelir kaybı tazmin edilebilir. Şayet ebeveynlerden biri gerekli ev işlerinin sürdürülmesi için bu süre boyunca ücretsiz izin alıyorsa, bu durumda sağlık sigortası tarafından kendisinin temin edeceği bir ev işleri yardımcısı için ödeyeceği tutar ödenir. Sağlık sigortası tarafından da bir ev işleri yardımcısı temin edilebilir.

Eğer bir ev işleri yardımcısı sağlanıyorsa, en az beş Euro ve en fazla on Euro olacak şekilde masrafın yüzde onu katkı payı olarak ödenir.

Sağlık sigortası talep edilen yardımları ödemeyi reddediyorsa veya onaylanan yardımlar evdeki çocukların bakımını sağlayan ve ihtiyaçlarını karşılayan bir ev işleri yardımcısı tutmak için yeterli değilse, Gençlik Kurumundan "Acil durumlarda çocukların bakımının sağlanması ve ihtiyaçlarının karşılanması yardımı" talep etme olanağı mevcuttur (§ 20 SGB VIII – Çocuk ve Gençlik Yardımı). Bu durumda ebeveynler, tamamlayıcı ev işleri yardımcısı hizmetlerini karşılamalarının mümkün olmadığını kanıtlamalıdır.

→ 6. Evde hasta bakımı (§ 37 SGB V)

Hastanede yatış süresini kısaltmak veya ayakta tıbbi tedavi hedeflerini güvence altına almak için evde hasta bakımı onaylanabilir. Bu hasta bakımı, uygun bakıcılar tarafından temel bakım (bedensel temizlik, beslenme ve hareketlilik yardımı) ve/veya tedavi bakımı (ilaçların verilmesi, enjeksiyonlar, bandaj değiştirme) veya ev ihtiyaçlarının karşılanması hizmeti (örn. yemek yapma, temizlik, alışveriş) şeklinde olabilir.

Evde hasta bakımı hakkı ancak evde yaşayan kişilerin hastanın bakımını sağlayamaması ve ihtiyaçlarını karşılayamaması durumunda mümkündür. Temel bakım ve/veya ev ihtiyaçlarının karşılanması için evde hasta bakımı, aynı zamanda bir tedavi bakımı ihtiyacı da varsa onaylanır. SGB XI uyarınca tespit edilmiş bir bakıma muhtaçlık durumunda temel bakım yardımı bakım sigortası tarafından sağlanmalıdır.

→ 7. Sosyomedikal tedavi sonrası yardımlar (§ 43 2. fıkra SGB V)

Sosyomedikal tedavi sonrası yardımlar sağlık sigortaları tarafından yatışlı akut tedavinin veya çok ağır hasta olan veya kronik hastalığı olan çocuklar için bir rehabilitasyon tedbirinden sonra uygulanabilir, burada çocuklar 14. yaşını, çok ağır durumlarda 18. yaşını henüz tamamlamamıştır ve yasal bir sağlık sigortasında sigortalıdır.

Bu yardımlar kendi kendine yardım için destek şeklinde tasarlanmıştır ve şekli, süresi ve kapsamı hastalığın ağırlık derecesine ve aile içindeki destek ihtiyacına göre belirlenir. Tedavi sonrası yardımlar bakım ihtiyacının değerlendirilmesini, ayakta tıbbi, tıbbi-terapötik, tıbbi-teknik ve bakım ihtiyaçlarının karşılanması için hazırlığı ve koordinasyonu ve reçete edilen bu hizmetlerin kullanılmasına yönelik yönlendirmeyi ve motivasyonu kapsar.

Böylece hastalık algısı desteklenmesi, bakıma ilişkin korkuların giderilmesi ve günlük hayattaki gerekliliklerin ve hastalığa özgü ihtiyaçların karşılanması konularında destek verilmesi sağlanacaktır.

→ 8. Bir bakışta katkı payları

Sağlık sigortası yardımları	Katkı payları	Yükümlülük limiti, muafiyet / istisnalar
İlaç ve bandaj malzemesi	Malzeme/ilaç başına fiyatın %10'u, malzemenin/ilacın fiyatını aşmamak kaydıyla en az 5 Euro, en fazla 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
18 yaştan itibaren sigortalı için hastane tedavisi	Günde 10 Euro, takvim yılı başına en fazla 28 gün	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
Ayakta hasta tedavisinde yol masrafları	Masrafın %100'ü, yaştan bağımsız. İstisna düzenlemesi: Zorunlu tıbbi nedenlerden dolayı sağlık sigortası özel durumlarda onay verebilir ve yol masraflarını üstlenebilir. Bu durumda aşağıdaki katkı payı düzenlemesi geçerli olur: Masrafın %10'u, gerçek masrafları aşmamak kaydıyla en az 5 Euro, en fazla 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti
Yatışlı hastane ziyaretleri durumunda veya yerine yapılan yol masrafları, kurtarma ve hasta nakli	Yolculuk başına masrafın %10'u, gerçek masrafları aşmamak kaydıyla en az 5 Euro, en fazla 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti
Yardımcı tıbbi uygulamalar (örn. masaj, hasta jimnastiği)	Masrafların %10'u, ayrıca her bir uygulama için 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
Yardımcı tıbbi uygulamalar (örn. pedler, bandajlar)	Fiyatın %10'u, ürünün fiyatını aşmamak kaydıyla en az 5 Euro, en fazla 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
Bir ev işleri yardımcısı veya sosyal terapist kullanılması durumunda	Günlük maliyetin %10'u, ancak en az 5 Euro, en fazla 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti
Evde hasta bakımı hizmetinden faydalanılması durumunda	Günlük maliyetin %10'u, ancak en az 5 Euro, en fazla 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
Yatışlı önleyici ve rehabilitasyon tedbirleri	Günde 10 Euro, takvim yılı başına en fazla 28 gün	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
Ardıl rehabilitasyon ve anne baba kürleri	Takvim günü başına 10 Euro	<ul style="list-style-type: none"> • Yükümlülük limiti • Çocuklar muaf
Diş protezi	Temel hizmet masraflarına %50 katkı sağlanır. Düzenli diş muayeneleri yapılması durumunda 5 yılın sonunda %20 ve 10 yılın sonunda %30 ilave bonus hakkı verilir	<ul style="list-style-type: none"> • Zor durum düzenlemesi (müracaat üzerine)

III. Ağır engelliliği bulunan kişilerin katılımına ilişkin özel düzenlemeler (SGB IX)

Yasal tanıma göre bedensel fonksiyonları, zihinsel becerileri veya ruhsal sağlığı altı aydan daha uzun bir süre boyunca yaşları için olağan durumdan sapa ma gösteren ve bu nedenden dolayı toplumsal yaşama katılımları kısıtlanmış olan kişiler engelli kabul edilir.

Engelli kişilere toplumsal hayata tam katılım sağlayabilmek, dezavantajlı durumda olmalarını önlemek ve kendi hayatlarının kendi eğilimleri ve becerilerine göre kendileri tarafından düzenlenmesine destek vermek için, rehabilitasyon ve katılım için yardımlar alınabilir.

Bu yardımlar farklı kurumlar tarafından sağlanır. Bunlar sağlık, emeklilik ve kaza sigortaları, Fede-

ral İş Ajansı, Sosyal ve Gençlik Yardım Kurumları ve Entegrasyon Daireleri olabilir. Tıbbi rehabilitasyon, iş hayatına katılım, toplum içerisindeki hayata katılım, geçimi güvence altına alan ve başka tamamlayıcı yardımlar sunulur. İlgili yardım kurumları, söz konusu yardımdan kimin sorumlu olduğunu belirlemelidir. Müracaatta bulunan için öncesinde sosyal hizmetlerden alacağı danışmanlık faydalı olacaktır.

İş hayatında belirli haklardan ve yardımlardan faydalanabilmek ve engellilikten kaynaklanan dezavantajların dengelenmesini sağlayabilmek için engelliliğin ve bunun derecesinin tespiti gereklidir. Bu tespit bir kimlikle belgelenir.

➔ 1. Ağır engelli kimliği

Bir engellilik durumunun ve bunu derecesinin tespiti için sosyal konulara ilişkin kurumlara¹ müracaat edilmesi gerekir. Ağır engelli kimliği bu kurumlar tarafından verilir. Engellilik derecesi (GdB) 20 ila 100 arasında bir değerle ifade edilir. GdB değeri 50 ve üzerinde olan kişiler ağır engelli kabul edilir.

Lösemi veya kötü huylu tümör hastalığı olan çocuklar, gençler ve genç yetişkinler için engelliliğin tespiti için müracaatta bulunulabilir (§ 69 5. fıkrası SGB IX).

Müracaat formları sosyal konulara ilişkin kurumlarda mevcuttur. Müracaat forma bağlı olmadan da gerçekleştirilebilir. İşlem süresini kısaltmak için eğer mümkünse tıbbi raporlar ve tıbbi bulgular müracaata eklenmelidir. Kurum sunulan bulguları kontrol eder ve bir kademelendirme yapar. Burada "Tıbbi Bakım Yönetmeliği" (VersMedV) ve ekindeki "Tıbbi Bakım Esasları" kullanılır. Tıbbi Bakım Yönetmeliği www.bmas.de üzerinden indirilebilir.

¹ Eyalete bağlı olarak müracaat farklı kurumlara yapılır. Tedavi eden hastanenin psikososyal hizmetler birimi size ilgili müracaat kurumunu ve adresini verecektir.

Engeli bulunan kişiler için dezavantaj dengelemesi anlamında farklı uygulamalar söz konusudur. GdB'nin tespitinin yanı sıra yetkili kurum tarafından "Dezavantaj dengelemesi" için sağlığa ilişkin ön koşullar da belirlenir. Bunlar ağır engelli kimliğinde belirtilir ve farklı yaşamsal konularda sağlanan farklı indirimler için esas teşkil eder. Esas olarak bunun için en az 20 değerinde bir GdB ön şartı söz konusudur. Eğer engellilik derecesi 50'nin altındaysa ancak en az 30 ise, denklik olmaması durumunda engelleri nedeniyle uygun bir iş yeri bulamayacak veya bunu muhafaza edemeyecek olan engelliler de ağır engellilerle denkleme sahip olur.

Aşağıda belirtilecek olan dezavantaj dengelemelerine rağmen, okul eğitiminin sonuna yaklaşan ve bir meslek eğitimi arifesinde olan gençlerde ve genç yetişkinlerde, engelin tespit edilmesi ve bir kimliğin düzenlenmesinin gerçekten hedeflenir hedeflenmemesi gerektiği düşünülmelidir. Engelli bir kişinin çalıştırılması her ne kadar işveren için bir çok avantaj beraberinde getirirse de, meslek eğitimi yerinin ve iş yerinin bulunmasında olumsuz etkilerin olması olasılığı söz konusudur.

Aşağıdaki dezavantaj dengelemeleri söz konusudur:

a) Trafikteki hareket kabiliyeti büyük ölçüde kısıtlı (G işareti) § 146 SGB IX

Eğer kişi engeli nedeniyle normalde yürüyerek gidebilecek mesafeleri zorlanmadan veya tehlikeye maruz kalmadan yürüyemiyorsa, önemli bir yürüme engeli söz konusudur. Bu tespit, kişinin toplu taşıma hizmetlerinde katılım payı ödeyerek veya ödemeksizin faydalanma, otomobil için vergi indirimini alma ve ayrıca iş yerine ulaşmak için yardım alma hakkına sahip olmasını sağlar.

b) Olağan dışı yürüme engeli (aG işareti)

Eğer kişi taşıtının dışında sadece yabancı kişilerin yardımıyla veya çok büyük efor sarf ederek yürüyebiliyorsa, olağan dışı yürüme engeli söz konusudur. Bkz. bunun için Karayolları Trafik Yönetmeliği § 46 için Genel İdari Yönetmelikler (VwVStVO). Belden aşağısı felçli, her iki bacağı ampute ve diğer benzeri ağır engelli kişiler olağan dışı yürüme engeli olan kişiler olarak kabul edilir.

aG işareti özellikle özel olarak işaretlenmiş park yerlerini kullanma, ayrıca diğer durumlarda park etmenin yasak olduğu yerlere park etme ve aynı zamanda vergi ve harçlarda indirim elde etme hakkı sağlar. Ağır engelli kimliğinde aG işareti, tahsinden bağımsız olarak hareketliliği kısıtlı kişiler için bir istisnai izin vasıtasıyla park etme kolaylıkları sağlamak mümkündür.

Bunu için Karayolları Trafik Yönetmeliği (StVO) § 46 1. fıkra 1. bent No. 11 uyarınca müracaatta bulunmak gerekir. Sağlanacak park etme kolaylıklarının kapsamı ve bunun ön şartları eyaletler bazında farklı düzenlemelere tabidir. İlgili karayolları trafik kurumlarından bu konuda bilgi alınabilir.

c) Sürekli refakatçi bulundurma hakkı (B işareti)

B işaretiyle bir refakatçi bulundurma hakkı belgelenir. Bu işaret, toplu taşıma hizmetlerinden faydalanırken düzenli olarak yabancı kişilerin yardımına muhtaç olan (örn. binerken ve inerken, yolculuk esnasında veya engellerine bağlı oryantasyon zorluğu nedeniyle) kişilere verilir. Bu durum, trafikteki hareket kabiliyetleri kısıtlı olan belden aşağısı felçli kişilerde, görme engelli kişilerde, yüksek oranda görme ve işitme engeli bulunan kişilerde, zihinsel engeli olan kişilerde ve nöbet bozukluğu olan kişilerde söz konusudur. B işareti, refakatçi kişinin toplu taşımadan ücretsiz faydalanmasını sağlar.

d) Yardıma muhtaç (H işareti)

Hastalar, eğer altı aydan uzun bir süre günlük yaşam içerisinde olağan ve düzenli olarak tekrarlanan uygulamalarda önemli ölçüde ve sürekli olarak yabancı yardıma ihtiyaç duyuyorlarsa, "yardıma muhtaç" olarak kabul edilir. H işareti, ücretsiz taşımanın yanı sıra özellikle özel bir vergi muafiyetinden faydalanma olanağı sağlar. Sitostatik yoğun terapi süresince çocuklarda ve gençlerde ağır engelli yasasına göre ve "Tıbbi Bakım Esasları" uyarınca yardıma muhtaçlık durumunun söz konusu olduğu varsayılmalıdır.

e) Görme engelli (BI işareti)

Görme kabiliyeti tümüyle kayıp olan veya gözlerden herhangi birinde görme netliği olağan netliğin 1/50'sinden daha fazla olmayan veya görme kabiliyetinde görme netliğini benzer şekilde sınırlandıracak ölçüde önemli derecede bozukluk olan kişiler görme engelli olarak kabul edilir. Görme engellilere dezavantaj dengelemesi olarak H işareti kişilere sağlanan avantajlar ve ayrıca aG işaretli kişilere sağlanan park etme kolaylıkları sağlanır.

f) Sağlık nedenlerinden dolayı radyo televizyon vergisi indirimi (RF işareti)

Aşağıdaki koşullardan en az birinin uygun olduğu kişiler için radyo televizyon vergisi üçte birine düşürülebilir:

- Görme engelliği bulunan veya geçici olmayacak şekilde önemli ölçüde görme engeli bulunan ve salt görme engeli nedeniyle %60 engelli kabul edilen kişiler,
- İşitme araçlarıyla bile olsa, işitme duyusu üzerinden yeterli bir iletişimin mümkün olmadığı kişiler,
- En az %80 düzeyinde geçici olmayan bir engelliliğin tespit edildiği ve bu engelliliğin toplumsal etkinliklere katılımı kalıcı olarak engellediği kişiler.

Görme ve işitme engeli bulunan kişiler, görme engeli yardımı alan kişiler ve ayrıca Federal Bakım Yasası § 27e uyarınca özel bakım hakkına sahip olan kişiler radyo televizyon vergisinden tümüyle muaf olabilir.

Yaşı küçük çocuğun ağır engelli kimliğinde RF işaretinin olması, ebeveynlere radyo televizyon vergisinden muafiyet sağlamaz.

Bu durumda, bizim hitap ettiğimiz kişiler açısından bakıldığında, bu durum sadece yalnız yaşayan gençler / yetişkinler ve ayrıca duruma göre onların eşleri veya kayıtlı partnerleri için anlamlıdır.

RF işaretinden bağımsız olarak sosyal yardım, yaşlılıkta ve iş gücü azalması durumunda temel güvence yardımları, sosyal yardım parası veya işsizlik parası II ve Mülteciler Yardım Yasasına göre yardım alan kişiler için radyo televizyon vergisinden muafiyet mümkündür.

Eyaletlerdeki yasal düzenlemeler uyarınca bakım parası, bakım katkısı (§ 267 1. fıkra LAG), bakım yardımı (SGB XII) alınması veya bakıma muhtaçlık nedeniyle muafiyet sağlanması, radyo televizyon vergisinden muafiyet hakkı elde edilmesini sağlar. Müracaat formları ve açıklamalar www.rundfunkbeitrag.de içerisinde yer alır.

g) İşitme engelli (GI işareti)

Her iki kulağı sağır olan veya sağırılığa yakın bir işitme bozukluğu olan ve ayrıca ağır konuşma bozukluğu (zor anlaşılabilen konuşma, dar kelime hazinesi) olan kişiler işitme engelli kabul edilir.

En az %90 düzeyinde bir engelliliğe sahip görme, işitme veya konuşma engeli olan kişiler eğer Deutsche Telekom müşterisiyse, Deutsche Telekom şirketinin gönüllü sosyal indiriminden ("Sosyal tarife") faydalanabilir. Sosyal tarifeden sadece Deutsche Telekom tarafından sosyal tarifeye uygun olarak tanımlı bir bağlantıya sahip konutlar faydalanabilir. Kotasız telefon tarifeleri (Flatrate) içeren komple paketlere sosyal indirimler uygulanmaz. Sosyal tarifenin uygulanmasıyla görme, işitme veya konuşma engeli olan kişilere, Deutsche Telekom telefon ağını kullanan kendilerinin belirlediği bir hat için aylık maksimum 8,72 Euro tutarında bir indirim sağlanır. Deutsche Telekom, radyo televizyon vergisinden muaf olan veya bunu indirimli olarak ödeyen veya federal eğitim ve öğretimi teşvik yasa uyarınca BaföG alan kişilere müracaat üzerine maksimum 6,94 Euro tutarında sosyal indirim sağlar. İndirimler bağlantı ücretlerinden mahsup edi-

li, ancak aylık temel ücretlerden mahsup edilmez. Sosyal tarife müracaat formları Deutsche Telekom'un yerel şubelerinden veya www.telekom.de üzerinden temin edilebilir.

Ağır engelli kimliğinin geçerlilik süresi

Kimliğin süresi esas olarak sınırlıdır. Bu nedenle kimlik önce 5 yıllık olarak verilir (§ 69 5. fıkra 3. bent SGB IX ve Ağır engelli kimliği yönetmeliği (SchwbAwV) § 6 2. fıkra). On yaşın altındaki ağır engelli çocuklar için kimliğin geçerlilik süresi onuncu yaşın sonuna kadar ve on ila 15 yaşındaki çocuklar için kimliğin geçerlilik süresi 20. yaşın doldurulmasına kadardır.

Sağlık durumundaki önemli bir değişiklik nedeniyle yeniden tespit etmenin beklenmediği durumlarda kimliğin geçerlilik süresi en fazla 15 yıla kadar uzatılabilir. Alman vatandaşı olmayan ve Almanya'da oturma veya bulunma izni süreli olan ağır engelli kişilerde, kimlik en fazla bu sürelerin sona ermesine kadar geçerlidir.

Bu kimliğin geçerlilik süresi talep üzerine en fazla iki defa uzatılabilir, bunun ardından kimlik için yeniden müracaat edilmelidir.

→ 2. Vergi indirimleri

Gelir ve Ücret Vergisi Kanunları engelli kişiler ve yakınları için muhtelif vergi indirimleri öngörmektedir. Engellilik derecesine bağlı olarak götürü tutarlar ücret vergisi formuna kaydedilebilir veya sonradan gelir vergisi beyanında geçerli kılınabilir.

Gelir Vergisi Kanunu (EStG) § 33b 3. fıkra uyarınca 2021 yılından itibaren aşağıdakiler götürü tutar olarak kabul edilmiştir:

GdB değeri	Yıllık götürü tutar
20	384 Euro
30	620 Euro
40	860 Euro
50	1.140 Euro
60	1.440 Euro
70	1.780 Euro
80	2.120 Euro
90	2.460 Euro
100	2.840 Euro
"H" veya BI" işareti varsa	7.400 Euro

2021 takvim yılından itibaren engellilik kaynaklı yol parası götürü tutarı yeni belirlenmiştir. Engellilik kaynaklı yol paraları bundan sonra sadece yol parası götürü tutarı kapsamında dikkate alınacaktır. Münferit belgelendirme ihtiyacı ortadan kaldırılmıştır. En az %80 GdB veya en az %70 GdB ve "G" işaretine sahip olan kişilere götürü tutar olarak 900 Euro ve "aG" veya "BI" veya "H" olan kişilere götürü tutar olarak 4.500 Euro kaydedebilir. Bu götürü tutar daha önce münferit olarak belirlenen yol masraflarından makul mali yük tutarı çıkarıldıktan sonra ortaya çıkan tutar yerine dikkate alınır.

Götürü tutarlar veya gerçekleşen masrafların belgelenmesiyle örn. ev işleri yardımcısı veya çocuk bakıcısı giderleri vergisel anlamda beyan edilebilir.

Sosyal konulara ilişkin kurumlardaki / bakım kurumlarındaki entegrasyon daireleri talep üzerine burada belirtilen vergi indirimlerine dair ücretsiz broşürler göndermektedirler.

Buna ilave olarak bazı eyaletlerde (örn. ilgili Çalışma, Sosyal veya Maliye Bakanlıklarında) veya derneklerde sürekli olarak güncel durumda tutulan ilave bilgilendirme materyalleri kullanıma sunulmaktadır. Ayı şekilde vergi müşavirleri ve vergi daireleri ayrıntılı bilgiler verebilmektedir.

→ 3. Erken destekleme

Erken destekleme gelişim bozuklukları gösteren çocukların, engelli çocukların veya engellilik riski bulunan çocukların olabildiğince erken aşamada uygun şekilde desteklenmesine katkıda bulunur. Aynı şekilde onların aileleri de danışmanlık ve yönergeler ile desteklenmektedir. Aile odaklılığı burada esastır. Erken destekleme tedbirleri ihtiyaca uygun olarak tıbbi-terapötik, pedagojik, psikolojik ve sosyal yardımları kapsar. Bunlar yaşamın ilk yıllarında sağlanmalıdır. Erken destekleme yardımları disiplinler arası erken destekleme birimleri, sosyal-pediyatrik merkezler veya eyalet yasalarına göre onaylı kurumlar tarafından sağlanır. Farklı eyaletlerde farklı düzenlemeler söz konusu olabilir. Erken destekleme olanaklarına ilişkin danışmanlık diğerlerinin yanı sıra doktorlar, çocuk klinikleri, sosyal-pediyatrik merkezler, sosyal ve sağlık daireleri ve engelli dernekleri tarafından verilir. Erken destekleme birimlerine için yerel irtibat birimleri www.fruehfoerdestellen.de üzerinden, sosyal-pediyatrik merkezlere www.Kinderaerzte-im-netz.de üzerinden ulaşılabilir.

→ 4. Meslek eğitiminde ve iş hayatında haklar ve yardımlar

Engelli çalışanlar, doğru iş yerinde ve mesleki eğitim tedbirleriyle kalifiye edildiğinde tam verimli olarak çalışabilir.

Engelli bir kişinin çalışma olanakları kişiye özel olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle bir işe müracaat edilmeden önce bir uzman tarafından iyi bir danışmanlık hizmeti alınmasına ihtiyaç vardır. Aynı husus kanser hastaları için de geçerlidir. Bu tür uzmanlar tarafından sağlanan danışmanlık hizmeti aşağıdaki kurumlarda alınabilir:

- Federal iş ajansı
- Yasal emeklilik sigortası kurumları (örn. emeklilik sigortaları)
- Yasal sağlık sigortası kurumları (örn. meslek birlikleri)
- Entegrasyon daireleri

Her bir hizmet kurumu, danışmanlık talep eden kişiye yardımcı olmakla ve gerektiğinde onu gerçekten yetkili olan birime yönlendirmekle yükümlüdür.

Engellilik derecesi 30'un altında olsa bile veya bir engellilik derecesi tespit edilmemişse de, engelli gençler veya genç yetişkinler işletmelerdeki veya hizmet birimlerindeki mesleki eğitim süresince ağır engelli kişilerle eşit konumdadır (§ 151 3. fıkra SGB IX). Bu durumda engelliliğin belgelendirilmesi iş ajansının görüşü veya çalışma hayatına katılıma ilişkin hizmetler hakkında belge ile sağlanır. Ancak

iş yerindeki ağır engelliler için geçerli olan çok sayıda özel düzenleme, eşit tutulmanın bu özel durumunda geçerli değildir. Eşit tutulmanın bu özel şekline bağlı haklar hakkında ilave bilgiler yerel iş ajansı tarafından verilir.

Entegrasyon kurumları ve iş ajansları görevlerini yerine getirirken uzman entegrasyon birimleri tarafından desteklenir. Onların görevi, ağır engelli kişilerin, özellikle genel iş piyasasında bir işe kabul edilmeleri konusunda desteğe ihtiyaç duyan ağır engelli okul mezunlarının işe yerleştirilmesinde yardımcı olmak ve onlara eşlik etmektir. Entegrasyon uzmanlık birimleri tüm Almanya'nın her yerinde bulunmaktadır.

Entegrasyon uzmanlık birimlerinin eksiksiz bir listesi internet üzerinde www.integrationsaemter.de adresinde bulunabilir.

4.1 Çalışma hukukuna ilişkin koruma hakları

Ağır engelli kimliğine sahip olan herkes SGB IX içerisinde yer alan iş hukukuna ilişkin özel koruma haklarından faydalanır.

- Yasal izin süresine ilave olarak bir çalışma haftasını kapsayacak şekilde ilave ücretli izin hakkı bulunmaktadır (§ 208 SGB IX).
- İş akdinin feshine karşı özel koruma: İş veren, iş akdinin süresiz veya olağan şekilde feshinin geçerli olabilmesi için öncesinde entegrasyon dairesinin onayına müracaat etmeli ve bunu onayını almalıdır (§ 168 SGB IX).

Ağır engelli bir kişi, bir iş veya başka türlü bir çalışma akdinin gerekçelendirilmesinde dezavantajlı olmamalıdır (§ 164 2. fıkra SGB IX).

Gerekçelendirmede, bir iş veya başka türlü bir çalışma akdinin düzenlenmiş dezavantajlılık yasağının ihlal edilmesi durumunda, bundan dolayı dezavantajlı durumda olan ağır engelli aday uygun düzeyde parasal bir tazminat talep edebilir. Genel Eşit Muamele Kanununa göre (AGG) iş veren tarafından engellilik nedeniyle dezavantajlı bir muamelede bulunulamaz. Buradan, ağır engellilik durumunun her halükarda beyan edilmesinin zorunlu olmadığı sonucu çıkarılabilir. Ancak mesleki faaliyetin belirli bedensel ve zihinsel becerileri gerektirmesi ve bir engellilik durumu nedeniyle bu becerilerin sağlanamaması durumunda engelliliğin beyanı gerekli olabilir.

4.2 Mesleki yaşama eşlik eden yardımlar

Ağır engelli kişiler konut ve iş yeri arama konularında kişisel danışmanlık yardımı ve ayrıca maddi yardımlar talep edebilir (§ 102 SGB IX). Örneğin iş yerindeki teknik yardımcılar (engellilere uygun iş yeri) karşılanabilir veya iş yerine ulaşım için bir taşıtın alınmasına destek verilebilir ve ayrıca engelliye uygun konut için tadilat masraflarına katkı sağlanabilir.

4.3 Federal iş ajansı tarafından iş ve mesleki destekler

Sosyal Güvenlik Yasasının (SGB) üçüncü kitabı (SGB III İş destekleri) ile de engelli kişilere özel yardımlar sağlanır. Burada diğerlerinin yanı sıra mesleki

eğitim, mesleki gelişim veya meslek değiştirme tedbirleri desteklenir. Meslek danışmanlığının yanı sıra mesleki uygunluğun belirlenmesi ve çalışma deneyimleri için kurslar sunulur.

Bunun yanı sıra çok sayıda maddi yardım olanakları sunulur, örn. geçiş dönemi parası, geçim parası, yasal sağlık, kaza ve emeklilik sigortası primlerinin üstlenilmesi, mesleki gelişim tedbirleri için yol, beslenme ve konaklama masraflarının üstlenilmesi ve gerektiğinde ev işleri yardımcısının masraflarının karşılanması. Tüm ancak müracaat edilmesi üzerine sağlanır. Bu nedenle yerel iş ajansı veya entegrasyon dairesine danışılması önerilir.

4.4 Üniversite eğitimi

Üniversite eğitimine ilgi duyan engelli veya kronik hastalığı bulunan kişiler, engellilik kaynaklı dezavantajların dengelenmesi yardımı almak için kabul ofisine (Yüksek okul kabul derneği, www.Hochschulstart.de) veya ilgili yüksek okullara müracaat edebilir. Buna göre örn. bir ağır engelliliğin söz konusu olması durumunda veya yüksek okul veya üniversite yeterliliği alınmadan önceki son üç yıl içerisinde uzun süreli bir hastalık nedeniyle eğitimden uzak kalma durumunda ortalamının iyileştirilmesi veya bekleme süresinin kısaltılması için müracaatta bulunulabilir. Ağır engelli kimliği olan kişilerin üniversite müracaatlarında ilgili eğitim dalı için yetkili birim veya ilgili yüksek okul tarafından ilk eğitim yeri isteği dikkate alınır.

Zor durum müracaatı vasıtasıyla belirli şartlar altında bekleme süresi olmadan eğitime hemen kabul mümkün olabilir.

“Eğitim ve engellilik bilgilendirme ve danışma birimi”, Alman Üniversite Öğrenci İşleri Derneği (Dt. Studentenwerkes e.V., www.studentenwerke.de, Tel. 030/297727-64, veya üniversitelerin ve yüksek okulların engelli öğrenciler için danışma birimleri bu konuda ayrıntılı bilgiler verebilir.

4.5 Ehliyet / Taşıt giderleri

Engelleri nedeniyle işe gitmek için kendilerine ait bir taşıta ihtiyaç duyan engelli kişiler, ehliyet almak ve ayrıca bir taşıt almak ve onu engeline uygun şekilde donatmak için katkı talep edebilir.

Bir katkının sağlanması için ön koşul, ilgili kişinin özellikle de iş hayatına katılabilmek için taşıta ihtiyaç duyuyor olması ve bu taşıtı genelde kendisinin kullanacak olmasıdır. Ayrıca toplu taşıt veya servis hizmetlerinin kullanımı engelli kişi için imkansız olmalı veya makul olmamalıdır. Aynı husus meslek eğitimi kurumlarına gidiş için de geçerlidir.

Aşağıdaki destekler söz konusudur:

- Taşıt alımı, gelire bağlı, 9.500 Euro’ya kadar.
- Engelliye uygun ilave donanımlar ve bunların montajı ve onarımları için tüm tutar.
- Ehliyet alma, gelire bağlı, engellilik kaynaklı muayeneler ve tamamlayıcı testler için tüm tutara kadar.
- Zor durumlar için yardımlar, örn. taşıma hizmetleri için masraflar.

Mesleki rehabilitasyonu üstlenen kurum, genelde federal iş ajansı, veya entegrasyon dairesi / kapsama dairesi sorumludur.

IV. Diğer sosyal yardımlar

➔ 1. İş arayanlar için temel güvence (SGB II)

SGB II üzerinden iş hayatına entegrasyon için yardımlar ve geçimin güvence altına alınması için yardımlar (İşsizlik parası II; „Sosyal yardım parası“) alınabilir. SGB II uyarınca, esas olarak 15 ile 65 yaş arasındaki iş görebilir yardıma muhtaç kişiler ve onlarla aynı konutta yaşayan (‘‘İhtiyaç ortaklığı’’) yakınları (kayıtlı partnerleri, yaşı küçük çocuklar, yaşı küçük çocukların ebeveynleri veya bir ebeveyni) yardım hakkına sahiptir. 65 yaş şeklindeki yaş sınırı sadece 1 Ocak 1947 yılından önce doğanlar için geçerlidir. Bu sınır kademeli olarak 67’ye yükseltilmiştir.

Geçimini, iş hayatına entegrasyonunu ve kendisiyle birlikte bir ihtiyaç ortaklığı içerisinde bulunan kişilerin geçimini kendi olanakları ve çabalarıyla (örn. bir işe girerek, gelir veya varlıklar veya yakınlarının yardımlarıyla) karşılayamayan veya yeterince karşılayamayan kişiler yardıma muhtaç olarak kabul edilir. Varlıkların kullanımı § 12 SGB II hükümlerine tabidir, burada varlıkların kullanımı çok sayıda istisna ve muafiyet tutarları ile sınırlandırılmıştır.

İş arayanlar için temel güvence hakkı için belirleyici olan iş görebilirdir, yani sağlığa bağlı nedenlerden dolayı iş piyasasının genel koşulları altında günde en az üç saat boyunca çalışabilir olmaktır. Altı ay içerisinde iş görebilirlik için gerekli sağlık koşullarına sahip olabilecek olan kişiler de iş gö-

rebilir olarak kabul edilir. Altı aydan uzun süre iş göremez durumda olan kişi SGB II uyarınca yardım alamaz ancak SGB XII uyarınca sosyal yardım kapsamında yardım alabilir. SGB II uyarınca yardımlar meslek eğitimi görenlere, yaşlılık aylığı alanlara veya altı aydan uzun süre yatışlı olarak bir kurumda kalanlara ödenmez.

İşsizlik parası II (Hartz IV) iş görebilir durumdaki yardıma muhtaç kişilere ödenir. Hartz IV, geçimin güvence altına alınması ve barınma ve ısınma için uygun masrafların karşılanması için temel yardımları kapsar. Buna ilave olarak fazla ihtiyaç yardımları (örn. yüksek maliyetli gıda ve diyetler, hamileler veya çocuğunu tek başına büyütenler) ve özel ihtiyaç yardımları (örn. kira borçlarının üstlenilmesi, sosyal sigorta primlerinin üstlenilmesi) için müracaat edilebilir.

Sosyal yardım parası, iş görebilir yardıma muhtaç kişilerle aynı konutta yaşayan iş göremez yakınlarla ödenir. Sosyal yardım parası, İşsizlik parası II ile aynı yardımları kapsar. Sadece iş görebilen kişilere ödenebilen yardımlar bundan istisnadır.

İş arayanlar için temel güvence yardımlarına (SGB II uyarınca İşsizlik parası II) müracaat için bilgilendirme ve danışma federal iş ajansı tarafından verilir.

Bazı yerleşim birimlerinde bu işi belediye (Optionskommune) üstlenir. İlave bilgiler www.bmas.de, "İş arayanlar için temel güvence" (Hartz IV olarak bilinir) broşürü içerisinde yer alır.

➔ 2. Sosyal yardımın sağladığı yardımlar (SGB XII)

Sosyal yardımın görevi, "yardıma hak kazanan kişinin insan onuruna yaraşır bir hayat sürmesine olanak sağlamaktır" (§ 1 1. bent SGB XII).

Kendi iş gücünü, gelirini ve varlıklarını kullanarak kendine yardım edebilen veya aile mensuplarından veya başka sosyal yardım sağlayan kurumlardan yardım alanlar sosyal yardım alamaz. Varlıkların kullanımı § 90 SGB XII hükümlerine göre düzenlenir. Varlıkların kullanılması hususunda çok sayıda istisna söz konusudur ("Korunan varlıklar"). Sosyal yardımlar, en azından toplumsal anlamda kabul gören bir yaşam seviyesi sağlamalıdır. Başka kısıtlılıkların, örn. bir engellilik veya bir bakıma muhtaçlık halinin var olması durumunda, yardımların yeterli gelire sahip olmayan kişilerin toplumsal yaşama katılmasını kolaylaştırması hedeflenmektedir. – SGB XII, kendi kapsamındaki yardımları eşit düzeyde olan ve her biri belirli yaşam durumlarındaki yardımları düzenleyen yedi bölümde ele almaktadır.

2.1 Geçim yardımı (§§ 27 - 40 SGB XII)

Geçim yardımını sadece yardıma muhtaçlık durumunda başka öncelikli yardımları (örn. SGB II uyarınca) alamayan kişiler alır. Bunlar diğerlerinin yanı sıra 15 yaş altındaki çocuklar, 15 ila 65* yaş (*+ on ay) arasında olup uzun süreden beri iş göremez durumda olanlar veya altı aydan uzun süredir tümüyle veya kısmen yatışlı kurumlarda yaşayan kişilerdir. Bu destek, geçimlerini kendi çabalarıyla ve kaynaklarıyla sağlayamayan yardıma muhtaç kişilere verilir. Temel tutar ile gıda, giyim, evin ihtiyaçları ve buna bağlı olarak ortaya çıkan enerji giderleri, taşıma, iletişim ve diğer hizmetlerin giderleri, mobilyalar ve ayrıca eğlence ve kültürel giderler gibi tüm masraflar karşılanabilmelidir. Bunu yanı sıra uygun düzeydeki barınma / ısınma masrafları ve ayrıca sağlık ve bakım sigortası primleri üstlenilir. Ayrıca yaşlılık aylıklarına ilişkin yardımlar da sağlanır.

Bir konutun elektrikli eşyalar dahil ilk defa döşenmesi, hamilelik ve doğum dahil bazı giysilerin ilk defa temini ve birden fazla gün süren sınıf gezilerinin ücretleri için tek seferlik yardımlar sağlanabilir.

Geçim yardımı temel tutarlar bazında gerçekleştirilir. Eğer münferit durumda belirli bir ihtiyaç olan temel ihtiyaçtan sapma gösteriyorsa, bu ihtiyaç ayrıca dikkate alınabilir. Kişinin kendi geliri ve varlıkları ile ayrı yaşamayan eşinin veya partnerinin veya evlilik benzeri birliktelikteki partnerin gelirleri ve varlıkları yasal düzenlemeler çerçevesinde ihtiyacın belirlenmesinde dikkate alınır.

Geçim yardımı öncelikli olarak parasal yardım olarak ödenir. Toplam ihtiyacın belirlenmesinde, örn. hamileler, tek başına çocuk büyütenler, yüksek maliyetli beslenme rejimi uygulaması gereken hasta veya iyileşme aşamasındaki kişiler, tam iş göremez olan ve "G" işaretli ağır engelli kimliğine sahip olanlar, § 54 SGB XII uyarınca entegrasyon yardımı kapsamında uygun bir okul eğitimi, okul içinde mesleki eğitim veya uygun bir iş için eğitim alan 15 yaşın üzerindeki engelli kişiler için temel ihtiyacın yanı sıra götürü fazla ihtiyaç artışları dikkate alınır. Şayet münferit durumda daha yüksek bir fazla ihtiyaç söz konusuysa, bu durum geçerli kılınabilir.

2.2 Yaşlılıkta ve iş gücü azalmasında temel güvence (§§ 41 - 46 SGB XII)

Yardıma muhtaç olan kişiler, tıbbi nedenlerden dolayı tam iş gücü azalması olan 18 yaş üstü kişiler ve 65* yaş (*+ on ay) üstü olan yardıma muhtaç kişiler yaşlılıkta ve iş gücü azalmasında temel güvence yardımına müracaat edebilir. Bir hastalık veya bir engellilik nedeniyle iş piyasasının genel koşulları altında günde en az üç saat boyunca çalışmayan kişi, tam iş gücü azalması olan kişidir. Geçen on yıl içinde kasten veya ağır ihmal sonucu kendi muhtaçlık durumlarına sebebiyet veren kişiler yardıma hak kazanmaz. Bu yardımlar geçim yardımlarıyla aynı miktarda verilir. Örn. yardıma muhtaç olanın, aynı yaşamayan eşin veya partnerin ve ayrıca evlilik benzeri birliktelikteki partnerin emeklilik gelirleri ve varlıkları mahsup edilir. Ancak bakmakla yükümlü çocuklar veya ebeveynler nezdindeki nafaka hakları, ancak bu kişilerin yıllık gelirlerinin

100.000 Euro'nun üzerinde olması durumunda geçerli kılınır.

2.3 Sağlık yardımları (§§ 47 - 52 SGB XII)

Hastalık durumunda SGB XII uyarınca yardımlar, yasal sağlık sigortaları tarafından da sağlanan tüm yardımları kapsamaktadır. Tüm sosyal yardım alanlar yasal düzenlemeler çerçevesinde kişisel yükümlülük limitine kadar katkı ödemeleri yapmak zorundadır. Doğum kontrolüne yönelik araçların masrafları, bunların doktor tarafından reçete edilmiş olması durumunda karşılanır.

2.4 Bakım yardımları (§§ 61 - 66 SGB XII)

Bakım yardımları çerçevesinde alınan kararlar, bakım yardımı olarak yasal bakım sigortasının da ön şart olarak belirlediği ölçekler esas alınarak verilir. Bakım yardımı bakım sigortasının yardım etmesini gerektirecek şartların mevcut olmadığı durumlarda, ön sigorta süresinin yerine getirilmemiş olması durumunda veya bakım sigortasına sahip olmayan kişiler tarafından kullanılabilir. Bakım yardımı aynı zamanda sosyal bakım sigortalarının yardımlarının yeterli olmadığı çok yüksek maliyetli bakımlarda veya kurumlarda yapılması gereken bakımlarda bakım masraflarının bakım sigortası tarafından karşılanmayan kısımlarının finansmanı için söz konusu olabilir.

2.5 Özel sosyal zorlukların aşılması için yardım (§§ 67 - 69 SGB XII)

Bu yardımlar, çok zorlayıcı yaşam şartlarının sosyal zorluklarla birlikte söz konusu olduğu kişiler tarafından kullanılabilir. Bunlar örn. sokakta yaşam ve evsiz kalma, güvencesi olmayan ekonomik yaşam şartları veya şiddetin belirleyici olduğu yaşam şartları olabilir. Bu yardım hizmet, para ve aynı yardımları kapsar.

2.6 Diğer yaşam koşullarında yardım (§§ 70 - 74 SGB XII)

Bu yardımların arasında eğer evde yaşayanların herhangi birinin ev işlerini yapamaması durumunda ve ev işlerinin yapılması zorunlu olduğunda ev işlerinin sürdürülmesi yardımı yer alır (§ 70 SGB XII):

- Yaşlı yardımı (§ 71 SGB XII),
- Görme engelli yardımı (§ 72 SGB XII),
- Defin masraflarının karşılanması (§ 74 SGB XII) ve, tamamlayıcı standart olarak diğer yaşam koşullarında yardım (§ 73 SGB XII). Sosyal hizmetler kurumu, sosyal yardım kapsamındaki yardımlar ve yaşlılıkta ve iş gücü azalmasında temel güvence için müracaat konularında bilgilendirme ve danışmanlık sağlar.

→ 3. Konut yardımı

Konut yardımı belirli şartlar altında kiralık konutlar için kira yardımı veya ev sahibinin kendisi tarafından kullanılan konutlar ve kat maliki oldukları apartman daireleri için masraflara katılım şeklinde ödenir. Konut yardımı, ailenin büyüklüğüne ve ailenin gelirine bağlıdır.

Konut Kanunu § 13 (WoGG) uyarınca konut yardımının hesaplanmasında GdB %100 olan veya en azından %80 olup § 14 SGB XI uyarınca evde bakıma muhtaç olan ağır engelli kişiler için muafiyet tutarı 1.800 Euro olarak dikkate alınır. Konut yardımı müracaata bağlı bir yardımdır ve müracaatın konut yardımı dairesine ulaştığı ayın başından itibaren ödenir.

İşsizlik parası II veya sosyal yardım parası, geçim yardımı, Sosyal Güvenlik Yasası XII uyarınca yaşlılıkta ve iş gücü azalmasında temel güvence ve özel durum yardımları ve Mülteciler Yardım Yasasına göre temel yardımlar alan kişilere yardımla birlikte konutun giderleri için bir ilave tutar ödenir. Evde yaşayanların tamamı yukarıda belirtilen yardımlardan birini aldığı anda konut yardımı hakkı ortadan kalkar. Eğer evde yaşayanlardan biri veya birden fazlası yukarıda belirtilen yardımlardan herhangi birini almıyorsa, bu kişiler için konut yardımı talebinde bulunulabilir.

Konut yardımına müracaat konusunda belediyenin, ilin, resmi kurumların veya ilçe yönetiminin yerel konut yardımı dairesi bilgi ve danışma sağlar. İçişleri Bakanlığı, İnşaat ve Vatan birimi www.bmi.bund.de adresinde bir konut yardımı hesaplayıcısını kullanıma sunmaktadır.

→ 4. Çocuk parası

Reşit çocuğun uzun süreli bir hastalığında çocuk parası hakkı muhafaza edilir. Koşul: Çocuk henüz 25. yaşını doldurmamıştır, bir mesleki eğitim veya üniversite görüyordur ve hastalığı geçtikten sonra eğitimini veya üniversite eğitimini sürdürmeyi planlıyordur.

V. Çocuklar, gençler ve aileler için ardıl destekler

Günümüzde yatışlı rehabilitasyon, kanser hastası olan çocuklar, gençler ve genç yetişkinler için tedavi bütünü'nün ayrılmaz bir parçasıdır. Klinik tedaviden sonra yapılan yatışlı bir rehabilitasyon uygulaması, elde edilen başarının sürekliliğini sağlar. Bu uygulama hem hastanın hem de ailesinin, şiddetli akut terapinin sonuçlarıyla başa çıkmasına yardımcı olur. Özellikle bir beyin veya kemik tümöründen sonra yoğun kısıtlılıklara sahip olan çocuklar, gençler ve genç yetişkinler için kalifiye bir rehabilitasyon kurumunda uygun bir yatışlı ardıl tedavi tedbiri vazgeçilmezdir.

İlk irtibat kişileri, müracaat esnasında hem destek hem de uygulama anlamında yardımcı olan akut kliniklerin tıbbi ve psikososyal hizmet birimleridir.

Bu tür bir tedbirin masrafları ya sağlık sigortası ya da emeklilik sigortası tarafından karşılanır.

Kanser ve hematolojik hastalığa sahip çocuklar, gençler ve genç yetişkinler için rehabilitasyon tedbirinin süresi tüm katılımcılar için dört haftadır. Burada bir rehabilitasyon grubunun tüm katılımcıları belirli bir günde birlikte rehabilitasyon kurumuna gelir ve dört hafta sonra belirli bir günde kurumdan ayrılır, böylece güzel bir birliktelik oluşturulur. Reha süresince çocuklara ve gençlere okul dersleri de verilir.

➔ 1. Aile odaklı rehabilitasyon

0 ila 15 yaşları arasında aile odaklı bir rehabilitasyon tedbiri (FOR) önerilir. Rehabilitasyon hedeflerine ulaşabilmek için aile üyelerin terapötik olarak dahil edilmesinin gerekmesi durumunda her zaman aile terapisi gereklidir. Bedensel ve ruhsal zorluklar ve bunların sonucunda ortaya çıkan belirtiler sadece esas hastayı ilgilendirmekle kalmaz, tüm aile üyelerinin tıbbi ve psikososyal rehabilitasyona ihtiyacı vardır. Müracaat üzerine tüm aile üyelerinin bu tedbire katılım sağlamları artık standart hale gelmiştir. 1 Ocak 2017 tarihinde yürürlüğe giren iş hayatından emekliliğe geçişin esnekleştirilmesi ve iş hayatında önleyiciliğin ve rehabilitasyonun güçlendirilmesi yasası (Flexirentengesetz) uyarınca ayrıca hak esaslarının belirgin şekilde güçlendirilmesi sağlanmıştır. Rehabilitasyon hedeflerini uygun şekilde ifade etmek önemlidir; Müracaat edenler mutlaka kliniklerinin psikososyal servisinden destek almalıdır. Burada tedbirin tüm içerikleri hakkında bilgi alabilir ve müracaatta destek alabilirsiniz.

Müracaat nereye yapılır?

Yasal sigortalılarda henüz kendi sigorta haklarına kavuşmamış ve ebeveynleri üzerinden sigortalı olan çocuklar ve gençler, hem ebeveynlerinin Emeklilik Sigortasında (RV) hem de Sağlık Sigortasında (KV) çocuğun sigortalı olduğu duruma kıyasla eşit düzeyde haklara sahiptir. Müracaat edenler, yani velileri, müracaatı Emeklilik Sigortasına mı yoksa Sağlık Sigortasına mı yapacaklarına karar

verir. İlk müracaat edilen kurum, gerekli şartların sağlanıp sağlanmadığını (sigortalılık durumu ve rehabilitasyon gerekliliği) kontrol eder. Yasal sigortalılarda genç hasta ve onun ailesi için herhangi bir masraf oluşmaz. Özel sigortalılarda hakların münferiden kontrol edilmesi gerekir. Kabul gören kurumlar elbette ki destek verir.

Bir tedbirin kabul edilmesi durumunda, esas masrafları karşılayan kurum yan masrafları da karşılamalıdır, yani tıbbi nedenlerden dolayı gerekli olan refakatçilerin masraflarını ortaya çıkan gelir kaybı dahil olmak üzere karşılar.

Rehabilitasyon müracaatına kliniğin ayrıntılı bir raporunun eklenmesi, burada akut tedavinin etkilerinin vurgulanması ve aile rehabilitasyonunun gerekliliğinin gerekçelendirilmesi önemlidir. Çünkü bunun başarısı, çocuğun tüm irtibat kişilerinin terapiye dahil edilmesine bağlı olabilir. Sağlık sigortaları ve emeklilik sigortaları sadece kalifiye bir rehabilitasyon kurumunda yapılan çalışmaların masraflarını karşılar. Bu konuda da tedaviyi yapan akut kliniği size bilgi verebilir (adresler aynı zamanda Sayfa 66 vd.). § 8 SGB IX uyarınca kurumun seçilmesi esnasında hak sahibinin haklı isteklerine uyulacaktır.

Şayet bir sağlık sigortası veya bir emeklilik sigortası nezdinde buna yönelik bir hak söz konusu değilse, bu yardımı duruma göre Sosyal Hizmetler de sağlayabilir. Duruma göre düşük gelire sahip aileler Alman Lösemi Araştırma Derneği / Alman Çocuk Kanser Vakfı veya Alman Kanser Yardımı derneklerinden tek seferlik bir yardım talep edebilir.

→ 2. Gençler ve genç yetişkinler için rehabilitasyon tedbirleri

Bir rehabilitasyon tedbirine ilişkin haklar elbette ki gençler ve genç yetişkinler için de mevcuttur. Hastalar bu durumda aileleri olmadan kuruma gelir ve ihtiyaçlarına uygun olarak yaşlar denk olacak şekilde gruplar oluşturulur. Bu tedbir dört hafta sürer.

Şayet bir aile sigortası söz konusu ise, müracaatlar eşit şekilde sağlık sigortalarına veya emeklilik sigortalarına yapılabilir. Hastanın kendisinin bir sigortalılık durumu varsa, emeklilik sigortası önceliklidir. Müracaatlar zamanında ve tıbbi rapor eklemek suretiyle yetkili kuruma yapılmalıdır.

Müracaatta bulunanlar, maliyetlerden dolayı geleneksel bir yetişkinler kliniğine gönderilmemeye, bunu yerine kendi yaş grubunuz için özel küçük gruplar sunan bir rehabilitasyon kliniğine gönderilmeye özen göstermelidir.

Burada ihtiyaçlarınıza odaklanılarak çalışılır. Sevk sürecinde hak sahibinin istekleri § 8 SGB IX uyarınca uygun şekilde dikkate alınmak zorunda oldu-

ğundan ve grubun kendi yaş grubunu olarak değiştirilmesini ve amaca yönelik destekleme ihtiyacının söz konusu olduğu şeklinde sağlam gerekçeleriniz bulunmaktadır. Müracaatta bulunanlar burada tedavilerini gerçekleştiren kliniğe başvurmalı ve rehabilitasyon kliniğine sormalıdır.

18. yaşını tamamlamış ve kendi sigorta haklarını edinmiş olan sigortalılar, en fazla 28 gün için her bir takvim günü başına on Euro katılım ödemelidir. Burada da yükümlülük limitleri geçerlidir. Gelirin düşük olması durumunda katkı payının azaltılması, emeklilik sigortalarında kademeler halinde gerçekleşir ve net gelirleri esas alır. Muafiyet olanakları münferit durumda sigortalı tarafından ilgili kurumdan sorgulanmalıdır. Rehabilitasyon kliniklerinden doğrudan bilgi alınması da önerilir. Burada hangi yasal düzenlemelerin ilgili durumda geçerli olduğu bilinmektedir ve sunulan rehabilitasyon olanakları hakkında da bilgi verilir.

Gençlerde ve genç yetişkinlerde çoğu zaman bir "Kür veya Rehabilitasyon" uygulamasına karşı bir ön yargı söz konusudur. Ancak hastalar bunu kabul ettiğinde, bununla birlikte hem güçlü ve etkili bir terapinin sağlanmasını değil, aynı zamanda grup içerisinde eğlenebildiklerine ve destek bulduklarına şahit olurlar. Başkalarının da benzeri arzulara, ilgi alanlarına ve problemlere sahip olduğunu görmek rahatlatıcıdır.

VI. Göçmenlik geçmişi olan kişiler için notlar

Bu broşürde değinilen sosyal haklara ilişkin olanaklar farklı hukuki dayanaklara sahiptir. Yardımlara ulaşmak için belirli koşulların sağlanması istenir veya kişisel koşullar kontrol edilir. Mülteci geçmişi olan kişilere sağlanan sosyal yardımların kapsamı genelde ülkede buldukları statüye ve kişisel koşullara bağlıdır. Buna göre yasal olarak Almanya'da bulunan mülteci geçmişi olan kişiler için engelli kimliğine müracaat edilebilir.

Aile yardımları olarak adlandırılan yardımları (çocuk parası, ebeveyn parası, geçim avansı) sadece Almanya'da olağan oturma iznine sahip kişiler alabilir. Bunların arasında genelde yerleşme veya ikamet iznine sahip mülteci geçmişi olan kişiler yer alır.

SGB V (Sağlık Sigortası), SGB VI (Emeklilik Sigortası) ve SGB XI (Bakım Sigortası) uyarınca yapılan düzenlemeler ise esas olarak prim ödeme prensibine dayanır ve ilkede bulunma statüsüne bağlı değildir. Almanya'da normal şekilde çalışan yabancı işçiler Sosyal Güvenlik Yasasından kaynaklanan tüm hakları kullanabilir (Koşul: İş ilişkisi sosyal sigorta yükümlülüğüne tabi).

Göçmenlik geçmişi olan bazı kişiler (ülkeler arası anlaşmalar uyarınca) kesin dönüş yaptıklarında Almanya'da ödedikleri emeklilik sigortası primlerini iade alma hakkına sahiptir. Ancak bu kişiler bir rehabilitasyona katılmış ise, yukarıda belirtilen bu imkandan faydalanamazlar. Alman Emeklilik Sigortası (DRV) gelecekte sadece rehabili-

tasyondan sonra yapılmış ödemeleri iade edecektir. Zor durumları önlemek için sağlık sigortası tarafından bir kontrol yapılması ve buna göre § 40 SGB V uyarınca kendisini “öncelikli sorumlu” açıklaması ve tedbirin masraflarını karşılaması talep edilebilir.

➔ 1. İkamet iznine ilişkin yasal düzenlemeler

Göçmenlik geçmişi olan herkes için bir pasaport ve ikamet izni yükümlülüğü (“İkamet ünvanı”) söz konusudur. Bundan il ve ilçe idarelerinin yabancılar dairesi sorumludur.

İkamet ünvanları farklı ikamet amaçlarına bağlı olarak değişir. Bir ikamet ünvanının verilmesi en başta kişinin geçiminin güvence altına alınmasına bağlıdır. İkamet yasası (AufenthG) aşağıdaki ikamet ünvanlarını içerir: vize, (sınırlı) ikamet izni, (sınırsız) yerleşme izni, AB Mavi Kart, ICT kartı, AB sürekli ikamet izni.

Vize

Vize ile göçmen geçmişi olan kişilere üç aya kadar geçici ve sınırlı bir ikamet izni verilebilir. Vize verilmesi kamusal yardımlara hak kazandırmaz. Vize, dava edilemez.

Vizenin verilmesi için davet eden kişi tarafından bir yükümlülük beyanının verilmesi talep edilebilir ve bu beyan verilirken iyi düşünülmelidir. Bu beyan, sorumluluğun üstlenilmesi beyanını içerir. Bu yü-

kümlülük tüm geçim masraflarının, barınma masraflarının, hastalık durumundaki masrafların ve bakıma muhtaçlık durumunda masrafların karşılanacağı ve tazmin edileceğini kapsar. Ülkeden çıkış yol masrafları da (örn. uçak biletinin masrafları) tazmine konu masraflardandır.

Yabancılar dairesi her durumda hastalık halinde finansal riskin güvence altına alınması için ülkede bulunduğu süreyi kapsayacak şekilde bir sağlık sigortasının yaptırılmasını talep eder. Avrupa dışında yapılmış bir sigortanın kabul görmemesi mümkün olabilir.

İkamet izni (Aufenthaltserlaubnis)

İkamet izni belirli ikamet amaçları doğrultusunda verilir - örn. eğitim (§§ 16, 17 AufenthG), çalışma (§§ 18 – 21 AufenthG), devletler hukuku, insani veya siyasi nedenlerden dolayı (§§ 22 – 26 AufenthG) ve/veya ailevi nedenlerden dolayı (§§ 27 – 36 AufenthG).

Yerleşme izni

Yerleşme izni yer ve süre olarak sınırsız bir ikamet ünvanıdır. Bunun verilmesi için koşullar, diğerlerinin yanı sıra

- Beş yıldan beri ikamet iznine sahip olunması,
- Geçimin güvence altında olması,
- Yeterli konuta sahip olunması,
- Yeterli Almanca bilgisine sahip olunması ve ayrıca,
- Federal bölgede mevcut olan yasal ve toplumsal düzen ile yaşam şartları hakkında temel bilgiye sahip olunması,
- Ceza almamış olmak ve ayrıca,
- 60 ay emekli sigortası primi yatırmış olmak.

→ 2. AB vatandaşları

AB vatandaşları, çalışan olarak, iş veya mesleki eğitim aramak için, yerleşik serbest meslek sahibi kişiler olarak veya Almanya'da hizmet sağlayıcıları veya alıcıları olarak Avrupa'da hareket özgürlüğünden yararlanırlar. Geçiminizi sağlayacak yeterli olanaklara ve bir sağlık sigortası korumasına sahip olmanız gerekir.

→ 3. İltica talebinde bulunanlar / Mülteciler

Takip edildikleri için koruma arayan ve iltica talep eden kişiler, Mülteciler Yardım Yasasına (AsylbLG) göre yardım alır.

15 aydan daha kısa süredir Almanya'da yaşayan mülteciler, § 3 AsylbLG uyarınca sadece "Temel yardım" alır (beslenme, barınma, ısınma, giysi, sağlık, bedensel bakım ve evde gerekli olan tüketim ve kullanım malzemeleri ve ayrıca asgari düzeyde para). Akut hastalıklarda, hamilelikte ve doğumda, § 4 AsylbLG uyarınca yardım sağlanır ve genelde özel tedavi belgelerinin düzenlenmesiyle sosyal hizmetler tarafından karşılanır. AsylbLG uyarınca yardımın sağlanması, belediyedeki yardım kurumunun değerlendirmesine bağlıdır.

Mülteciler, 15 aylık bekleme süresinden sonra sosyal yardımlara denk olağan yardımlar almaya hak kazanır. § 264 2. fıkra SGB V uyarınca görevlendirilmeli olarak yasal sağlık sigortalarından hizmet alırlar, kendilerine elektronik bir sağlık kartı (eGK) verilir ve bununla yasal sigortalılarla neredeyse aynı yardımları ve hizmetleri alırlar.

Yabancılar dairesi ve göçmen sosyal danışma birimleri buna ilişkin ilave bilgiler verebilir.

VII. Hastane okulu, evde eğitim, dijital katılım

Okul, çocuklar ve gençler için önemli bir yaşam alanıdır. Burada yetkinlikler edinilir ve böylece gelecek için fırsatlar yaratılır. Aynı yaştakilerle iletişim sayesinde psikososyal bağlar kurulur. Okul, sosyal ve kişilik gelişimini belirler.

Kanser hastası çocuklar ve gençler tedavileri süresince aylarca okula gidemez ve bu nedenle desteğe ihtiyaç duyarlar. Hastanede ve evde ders yapılmasına ilişkin eğitim hukuku şartları ve koşulları her bir federal eyalette farklı şekilde düzenlenmiştir. Klinik ve evde ders yapılmasına ilişkin ilgili federal eyalette geçerli olan düzenlemeler hakkında tedavi eden hastanenin psikososyal hizmetleri veya sorumlu eğitim kurumu bilgi verebilir.

➔ 1. Hastanede ders

Klinik okullarının temel görevi, muhtemelen uzunca bir süre hastaneden tedavi görecektir olan hasta öğrencilere olabildiğince kendi okullarındaki derslerden geri kalmamalarını sağlamaktır.

Klinik derslerinin zamansal kapsamı, hasta çocuğun veya gencin zorlanabilirliğine göre düzenlenir. Optimum düzeyde destek sağlayabilmek için klinik öğretmeni öğrencinin kendi okuluyla bağlantıya geçer ve çocuğun kendi sınıfına yeniden entegre olmasını sağlayacak dersleri ve ders konularını seçer.

→ 2. Evde ders

Evde ders, hastalık nedeniyle uzunca bir süre okullarındaki derslere katılamayan öğrencilere, sınıflarındaki ders konularında başarılı olmalarını sağlamaktır. Evde ders için müracaat veliler tarafından yapılmalı ve zorunlu eğitime tabi olan öğrencinin okuluna bir tıbbi rapor sunulmalıdır. Evde ders olabildiğince ilgili okulun öğretmenleri tarafından verilmeli ve ilgili sınıfın eğitim planlarına göre tasarlanmalıdır.

→ 3. Derse dijital katılım

Dijitalleşme, hastalık nedeniyle derse katılım sağlayamayan çocukların ve gençlerin gittikçe artan oranda kendi sınıflarına / kurslarına bağlanma ve böylece doğrudan derse katılım sağlama olanağı vermektedir. Teknik uygulamada ağ üzerinden bağlanmanın farklı yöntemleri kullanılabilir. Dizüstü bilgisayarlar, tablet bilgisayarlar ve hatta "Avatar" tele sunum ekranları, aile, okul ve yerleşim yerinin sağladığı olanaklara göre kullanılabilir. Sunulan olanaklar ve imkanlar hakkında hastalar için okul, kliniklerdeki psikososyal hizmetler ve yerel ebeveyn dernekleri bilgi verebilir.

→ 4. Dezavantaj dengelemesi

Uzun süreli veya kronik hastalıkları olan öğrencilere, performanslarının belgelendirilmesinde bir dezavantaj dengelemesi sunulabilir. Okul, hastalık sonucu ortaya çıkan kısıtlılık durumunu kabul etmeli ve özel bir destekleme ile öğrencilerin hastalık süresinden dolayı dezavantajlı duruma düşmemelerini sağlamalıdır. Dezavantaj dengelemesi diğerlerinin yanı sıra sınavlarda daha uzun süre tanınması, spesifik çalışma araçlarına izin verilmesi, daha büyük hassasiyet toleransları, farklı soruların sorulması şeklinde olabilir. Dezavantaj dengelemesinin kişisel şekilleri öğrencinin okulu ile okul idaresinin başkanlığında bir sınıf konferansı ortamında kararlaştırılmalıdır. Sınavlarla ilgili tüm sorunlarda esas olarak okul yönetimi dahil edilmelidir.

VIII. Parasal yardımlar

➔ 1. Alman Lösemi Araştırma Derneği, çatı örgütü sosyal fonları

Çocuklarının kanser hastalığı nedeniyle ilave olarak olağan dışı zorlanmalarla karşılaşan mali yönden zayıf ebeveynler için ebeveyn gruplarının kaynaklarından sınırlı bir fon mevcuttur. Burada, § 84 SGB XII ve § 11a 4. fıkraya SGB II uyarınca iş arayanlar için temel güvence ve sosyal yardımlardan mahsup edilemeyen tek seferlik bir ödeme söz konusudur.

Sosyal fondan yardım alabilmek için ön koşul, ailenin hastalıkla birlikte ortaya çıkan özel masrafları sorunsuz bir şekilde kendi kaynaklarından karşılayamıyor olmasıdır. Yasa koyucu bu sınırı kişi başına 15.500 Euro tasarruf hesabı / varlık olarak görmektedir.

Müracaatlarda çocuğun hastalığı ve ayrıca ailenin gelir durumu ve sabit giderleri ortaya konulmalıdır. Bilgilerin doğruluğu psikososyal hizmetlerin çalışanları veya bir ebeveyn grubunun yetkili bir kişisi ve ayrıca tedavi eden doktor tarafından belgelenmelidir.

Müracaat formları www.kinderkrebstiftung.de/sozialfonds internet sitesinden indirilebilir. Bunlar tedavi eden kliniğin psikososyal hizmetlerinden veya aşağıdaki adresten doğrudan temin edilebilir;

- Deutsche Leukämie-Forschungshilfe Dachverband (Alman Lösemi Araştırma Yardımı Çatı Kuruluşu)
Adenauerallee 134
53113 Bonn
Tel. 0 228/688 460.

➔ 2. Alman Kanser Yardım Derneği Zor Durum Fonu

Alman Kanser Yardımı, Alman Lösemi Araştırma Yardımına benzer şekilde, kendi kusuru dışında mali zorluklar yaşayan, düşük gelire sahip hastalar ve ailelerine finansal destek verir. Başvuru formlarına aşağıdan ulaşılabilir:

- Deutsche Krebshilfe e.V.
Härtefonds
Buschstr. 32
53113 Bonn
Tel. 0 228/729 900
www.krebshilfe.de/haertefonds.html

Müracaatla birlikte aylık net gelir ve aylık sabit gidere ilişkin bilgiler verilmelidir. Tek seferlik yardımın verilmesi, aylık gelirlerin yüksekliği ve evde yaşayan kişi sayısına bağlıdır. Bir yardımın onaylanması için kullanılabilen aylık gelir (aylık net gelir eksi aylık sabit giderler) bir kişi için 446 Euro, iki kişi için 819 Euro, üç kişi için 1176 Euro'yu aşmamalıdır. Yardımlar ihtiyaca bağlı olarak 440 Euro ile 800 Euro arasındadır.

Müracaatta verilen bilgilerin resmi bir kurum tarafından imza ve mühür ile onaylanmış olması gerekir. Bunu için söz konusu bilgilerin alındığı belgeler ilgili resmi kurumda bulunmalıdır. Burada sosyal hizmetler, kliniğin psikososyal hizmetleri, kilise veya belediye başkanlığı makamı vs. söz konusu olabilir.

➔ 3. Eyaletlerin kanser dernekleri

Kanser derneğinin bazı eyalet dernekleri (örn. Baden-Württemberg, Bavyera ve Berlin) finansal acil durumlarda yardım sağlamaktadır. Kanser derneklerinin parasal yardımları gelire bağlıdır ve sadece sigortalının sağlık sigortası, emeklilik sigortası ve sosyal yardım kurumlarının yardımlarını alamadığı durumlarda verilir. Yardım şekilleri münferit eyalet derneklerinde farklıdır ve müracaata olumlu yanıt verilmesine esas olarak münferit durumlar için karar verilir.

➔ 4. Kanser hastalığı olan çocuklar için destek dernekleri ve aile grupları

Belirli şartlar altında aile inisiyatifleri de yardım sağlayabilir. Aile gruplarının güncellenmiş adres listesini aşağıdan temin edebilirsiniz

- Deutschen Kinderkrebsstiftung
Adenauerallee 134
53113 Bonn
Tel.: 0 228 / 688 460
www.kinderkrebsstiftung.de/ueber-uns/elterngruppen/

Adresler ve diğer bilgiler

Önemli organizasyonlar

Deutsche Leukämie-Forschungshilfe
(Alman Lösemi Araştırma Yardımı)
Deutsche Kinderkrebsstiftung
(Alman Çocuk Kanseri Vakfı)
Adenauerallee 134
53113 Bonn
Tel. 0 228/688 460
info@kinderkrebsstiftung.de
www.kinderkrebsstiftung.de
Yerel aile derneklerinin adresleri
www.kinderkrebsstiftung.de/ueber-uns/
elterngruppen içerisinde yer alır

Deutsche Krebshilfe e.V.
(Alman Kanser Yardımı)
Buschstr. 32
53113 Bonn
Tel. 0 228/729 900
deutsche@krebshilfe.de
www.krebshilfe.de

**Krebs-Informationen-Dienst
(Kanser Bilgilendirme Hizmetleri) (KID)
des Deutschen Krebsforschungszentrums
(Alman kanser Araştırma Merkezi)**
Im Neuenheimer Feld 280
69120 Heidelberg
Tel. 0 800/4 203 040
krebsinformationsdienst@dkfz.de
www.krebsinformationsdienst.de

**Federal Çalışma Grubu
Selbsthilfe von Menschen mit Behinderung
und chronischer Erkrankung und
ihren Angehörigen e.V. (Engelli ve kronik
hasta kişilerin ve ailelerinin kendi kendi-
ne yardım derneği)**
Kirchfelder Str. 149
40215 Düsseldorf
Tel. 0 211/310 060
info@bag-selbsthilfe.de
www.bag-selbsthilfe.de

**Deutsche Krebsgesellschaft e.V.
(Alman Kanser Derneği) (DKG)**
Kuno-Fischer-Straße 8
14057 Berlin
Tel. 030/32 293 290
service@krebsgesellschaft.de
www.krebsgesellschaft.de
DKG, eyalet derneklerinin adresleri
hakkında bilgi verir.

Kabul görmüş rehabilitasyon klinikleri

SyltKlinik der Deutschen Kinderkrebsstiftung
Osetal 7
25996 Wenningstedt-Braderup
Tel. 04 651/9 490
info@syltklinik.de
www.syltklinik.de

**Rehabilitationsklinik „Bad Oexen“
(Rehabilitasyon kliniği)**
Oexen 27
32549 Bad Oeynhausen
Tel. 05 731/5 370
klinik@badoexen.de
www.badoexen.de

**Rehabilitationsklinik Katharinenhöhe
(Rehabilitasyon kliniği)**
Oberkatzensteig 11
78141 Schönwald / Schwarzwald
Tel. 0 7 723/65 030
verwaltung@katharinenhoehe.de
www.katharinenhoehe.de

Nachsorgeklinik Tannheim
Gemeindewaldstr. 75
78052 VS-Tannheim
Telefon: +49 (0) 7705-92 00
info@tannheim.de
www.tannheim.de

Bilgilendirici internet siteleri

Sosyal güvenceye genel bakış, BMAS
www.bmas.de

Online Danışma Bakım, BMG
www.bmg.bund.de

**Evde bakım – Evde bakım için öneriler, BMG,
Referat LP, 53107 Bonn**
www.bmg.bund.de

Online Danışma Sağlık Sigortası, BMG
www.bmg.bund.de

Engellilikle yaşam rehberiniz, BMAS
www.einfach-teilhabe.de

Engelli kişiler için kılavuz, BMAS
www.bmas.de

Engelli kişiler için kılavuz, BMAS
www.bmas.de

ZB Kılavuzu Engellilik ve Kimlik
www.integrationsaemter.de

Ağır engelli kişiler için sözlük: “Engellilik ve Meslek”, Yay.: Bundesarbeitsgemeinschaft der Integrationsämter und Hauptfürsorgestellen (Entegrasyon dairelerinin ve ana destek birimlerinin federal çalışma topluluğu) (BIH)
www.integrationsaemter.de

Engelli kişilerin mesleki katılımı için danışma ve yardım – REHADAT portalı – Hizmetler ve Adresler
www.rehadat-adressen.de

Sosyal yardım ve temel güvence, BMAS,
www.bmas.de

Engelli çocukları olan aileler için vergi bilgi formu, yay.: Bundesverband für Körper- und Mehrfachbehinderte e.V. (Bedensel ve çoklu engelliler federal derneği)
www.bvkm.de

“Üniversite eğitimi ve engellilik, Alman öğrenci işlerinin üniversite eğitimi ve engellilik bilgilendirme ve danışmanlık birimi
www.studentenwerke.de/behinderung

Konut yardımı hesaplayıcısı
www.bmi.bund.de

**Deutsche Kinderkrebsstiftung
(Alman Kanser Vakfı)**

Adenauerallee 134
53113 Bonn

Tel. 0 228/688 460

Faks 0 228/6884 644

info@kinderkrebsstiftung.de

www.kinderkrebsstiftung.de

Bağış hesabı

Commerzbank AG Köln

Hesap numarası: 00 555 666 00

BLZ: 370 800 40

IBAN: DE48 3708 0040 0055 5666 00

SWIFT-BIC: DRES DE FF 370

@deutschekinderkrebsstiftung

/kinderkrebsstiftung